

Darbozem affinitatis et eius materia t
Et primo videndum est quid sit affinitas
dicatur quomodo ipsius genera in furtum
computentur deinde arbozem formemus
postea quedam notabilia & quasdam d
Est autem affinitas personarum pxi
tu proueniens omni carens parentela hoc secundum
Sed secundum leges est proximitas ex nuptiis p
legitimis. **E**t requiritur secundum leges quod legitime
cie non interdicte ut contrahatur affinitas ff. de gn
non facile s. sciendum. **E**t dicitur affinitas qua
vnum finem vinitas eo quod due cognationes diuersae
secundum leges vel per coitum secundum canone
tur & alter ad alterius cognationis finem accidit v
ge s. affines. **S**ed quod per fornicarium & incestuosu
cudum nos canonistas contrahatur affinitas pate
cog. consang. vxo. sue. c. discrecionis & c. penul. **R**
ratio legis fuit circa hereditates & tutelae deferen
cogatur quis aduersus affine testimonium dicere ff.
l. iuricon. in prim. & ff. de testi. l. in. & in. q. in
criminali vbi. **I**tem l. iulia. Sed cano quo ad mat
prohibenda considerauit vmonem carnis que insurgit
carnali. **E**t est videre secundum hoc quod concurrere
nencia consanguinitatis & affinitatis. **V**t si quis
consanguineam suam omnes consanguinei vtriusque
nes vtriusque. Scias autem quod affinitas est perpetuum in
tum quod perdurat etiam mortua ea persona qua media
bitur xxxv q. x fraternitatis. **M**ec oritur affinitas
coe extraordinaria que fit extra claustra pudoris xx
extraordinaria & adde quod ibi notatur. **E**t insurgit a
cu publica honestate interdum sine pub honestate int
affinitate et pub honestas interdum sine affinitate ut
nosco vxore l. sposam legit hic impedimentum est pub
tis et affinitatis. **S**i agnosco non sposam hic est affi



Early European Books. Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
231 J 55

hoc factum fuisse ppter cellulam q̄ ponitur ad dorsum
uasi diceret frater habuit uxorem mortuo fratre. uxor
relicta contraxit cum alio viro. illa demum mortua iste
a relicta fratris vult contrahere cum sorore nunqd
olim non poterat. quia erat sibi in secundo genere &
o gradu. hodie vero potest. **I**dem sit repetitum quo ad
in viri sororis. **A**d cognoscendum ergo gradus affi
& genus tam ex forma arboris quam ex prius dictis
hanc solam regulam magistralem. **P**er carnalem co
puli & mulieris. inter consanguineos mulieris & virū
consanguineos viri & mulierem contrahit affinitas pri
oris & eiusdem gradus cuius est consanguinitas. q̄re
per carnalem copulam in regula viri & mulieris &
& uxoris. collige ex hys que prius dixi in principio
consanguineos mulieris & virum & consanguineos vi
lierem. ideo dixi. quia inter virum & mulierem non
ur affinitas p̄prie sed ipsi sūt affinitatis causa cōtra
tē intē consanguineos viri & mulieris nulla est affi. vñ
trahūt cū duabz sorozibz pater & filiz cum matre &
affi. inter consanguineos mulieris & ipm virū & consangui
ni & ipaz mulierē supra d̄ consangu. & affi. qd sup hys.
generis q̄re dixerī etiā ex superioribz patuit. & ei q̄dem
ē consanguinitas. **V**ide hec in arbore. nā frater et soror sūt in
consangu. maritiz sororis ē fratri in primo g. affi. & sic
fratris soroziz. & sic filia sorozis ē filio fratris & ipsi
tra. consangu. maritiz ei in secdo gradu affi. & euer. &
is. **V**n vir p̄nep̄tis sorozis attinet fr̄i & oībz descēdē
ti sūt in arbore quarto gradu affinitatis. & hoc ideo
to gradu consanguinitatis attinet predictis. ipsa p̄
sorozis. qui sūt in arbore. **I**deo dixi q̄a si pronepos
haberet filium ille excederet lineam equalitatis & sic
quinto gradu secundum regulas traditas in arbore cō
tatis. **P**ost hoc notandum q̄ istud p̄cise nō sequitur.
tu sumz affines ego & filiz que p̄creo ē tibi affinis



Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
231 J 55



Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
231 J 55



Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
231 J 55

231 755

NK 1217

2944

ā
s.
&
E
uc
nit
un
ro
fi
nd
d
pi
s
m
ol
e
ed
oa
d
s
in
ex
oo
og
el
p
te
ey
rv
fi
rt
S
h
ta

lc
s o
o m
z u
ft
im
la
is
e
m
on
m
ru
dit
a
m
bi
i
o
i
v
ni
i
o
y
l
q
to
s
k
t
in
&

1472. 1. l. Pl. coll. A
de Hees.

N. 19.

Itinerarius Joannis de
Heese presbyteri a Hierusalem describens dispo-
sitiones terrarū insularū montiū ⁊ aquarū. ac etiam
quedā mirabilia ⁊ picula per diuersas ptes mūdi
contingētia lucidissime enarrans.

Tractat⁹ de decēnationib⁹ ⁊ sectis christianorū.
Epistola Joānis soldani ad Pīū papā secūdū.
Epistola respōsoria Pīi pape ad soldanū

Joānis presbyteri maxmi
Indorū ⁊ ethiopū christianorū Impatoris ⁊ patri-
arche. Epistola ad Emanuele Rōme guberna-
torē de ritu ⁊ morib⁹ Indorū. deq⁹ eius potētia diui-
tys ⁊ excellentia.

Tractat⁹ pulcerrim⁹ de situ ⁊ dispositōe regio-
num ⁊ insularū toti⁹ indie. Pecnō de rex mirabili-
um ac gentiū diuersitate.

ā
s.
&
t
uc
nū
un
zo
fi
ad
d
pi
s
m
oi
d
ed
da
d
s
in
ex
oo
og
el
p
te
ey
ry
fi.
rt
b
ta

87

[Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page]



Itinerarius Joannis de Hese presbyteri, Traiectensis diocesis a Hierusalē per diuersas partes mundi. Incipit feliciter

Anno domini. M. CCCC. lxxxix. Ego
Joannes de hese presbyter traiectensis diocesis fui in Hierusalem in Maio visitando ibidem sancta loca peregrinando ulterius versus iordanem et per iordanem ad mare rubrum ad partes Egypti ad vnam ciuitatem dictam Dermipolis que dicitur capitalis ciuitas Egypti vbi beata virgo septem annis morabatur cum filio suo domino nostro. In mari namque rubro vidi pisces volantes ad tantum spacium quantum balista possit sagittare, et illi pisces sunt rubei coloris habentes in longitudine ultra duos pedes et habent rotunda capita sicut catti, rostra autem velut aquila, de quibus piscibus ego Joannes hese predictis comedi. Et sunt pisces grossi propter quod oportet eos diu buliri. Et vidi ibidem plura animalia rara quorum non habui noticiam. Etiam vidi in dicto mari serpentes volantes ad terram reuertentes iterum ad mare rubrum qui sunt valde nocui hominibus eos intoxicando contra quos habetur cinis de palma combusta crescente ibidem et in terra sancta, et etiam herba Lozal nuncupata que crescit in mari rubro in loco per quem duxit Moyses populum Israeliticum, et ille locus seu via cognoscitur per magnos lapides nigros in ripa stantes duo ab vna parte maris et duo ab alia. In ciuitate Dermipoli predicta est hortus in quo morabatur beata virgo, et in illo est fons in quo beata virgo sua lauit necessaria. De cuius fontis aqua dicitur quod ceci accipientes de ea recipiunt visum, infirmi sanantur, et leprosi mundantur, in quo horto etiam balsamum crescit. In predicta ciuitate est etiam vna ecclesia mirae magnitudinis constructa in honore sancte trinitatis et gloriose virginis Marie que prius fuit templum idolorum, in quod beata virgo cum primo venit ex motu herodis fugiens in egyptum demones fugierunt et idola ceciderunt, vt dicitur. De illa vero ciuitate Dermipoli sunt octo diete vsque ad ciuitatem vocatam Amra que iacet super mare rubrum vbi iterum transnauigatur directe per mare rubrum et transitur pedester septem diebus ad montem synai in quo iacet corpus beate Katherine virginis in claustro canonicorum regularium deuote viuentium, et tantum semel in die comedentium, quorum sunt tredecim numero. Sunt etiam ibidem tredecim lampades ardentes quoniam nunquam possunt extinguī que absque aliquo augmento semper viuunt, sed contra vnas canonicorum moritur tunc vna de lapadibus extinguitur cans

a ij

diu donec iterato alius in loco eligitur. et tunc lampas per semen panis
sine aliquo adiuuamento iterum incenditur. Laustz namque illud est for-
tissime munitum propter animalia notius. ¶ De sepulchro beati Ka-
therine stillant in qualibet septimana tantum tres gutte olei, quod o-
lim in magna quantitate stillare consuevit. Et est ibidem lapis quem
Moyses percussit et fluxerunt aque filiis israel. Et ibi sunt volucres
portantes in ore suo ramos oliuaz ponentes illos infra emunitatem clau-
stri. et sunt ille aues ut turtures magnitudine habentes alba colla et cas-
pita. ¶ De monte synai sunt quartuor diete per desertum usque ad cam-
pum helym. in quo moyses construxit altare domino quod iam corruit et
iacent adhuc lapides ibidem de illo. Et in eodem campo quieverunt
filii israel per quadraginta dies quando moyses accepit legem. Et in
eodem campo sunt duodecim fontes ex quibus si quis biberet nunquam
ut dicitur oculi eius excarantur. Etiam sunt ibi septuaginta palme quas
moyses ibi plantauit et cum quibus obtinuit victoriam. Ad illum ve-
ro campum non possunt venire animalia venenosa. Et crescunt ibidem
multe bone species. Prope illum namque campum est fluuius qui voca-
tur marath valde amarus in quem Moyses percussit virga et accepit
dulcedinem de quo filii israel biberunt. Et adhuc hodiernis temporibus
ut dicitur animalia venenosa intoxicant illam aquam post occasum
solis sic quod bona de ea bibere non possunt. De mane vero post ortum so-
lis venit unicornus ponens cornu suum ad predictum fluuium expelle-
do venenum ex illo ut in die cetera animalia sumant potius quod idem
ipse vidi. Ulterius autem progrediendo magnam milia est habitatio
cuiusdam sancti heremite vbi sanctus Paulus primus heremita. et
sanctus Antonius habitabant adhuc hodiernis temporibus pascitur
manna celesti. dormit namque super lapidem et vestitur veste pilosa ad mo-
dum sancti Joannis baptiste quem heremitam ego Joannes de hese pre-
dictus vidi. Ad quindenam ulterius transiundo per desertum et per terram
bur caldeorum vbi rubei iudei habitant venimus ad fluuium Nilum in
quo nauigauimus per unam diem ad quendam portum et ad ciui-
tatem quandam vocatam Damiad. et ibi intrauimus nauem nauigan-
do per mare oceanum bene per tres menses ad ethiopiā que regio dici-
tur interior India vbi sanctus Bartholomeus predicabat. Et morantur
ibi ethiopes scilicet nigri homines. Ulterius nauigando venit ad pig-
meos qui sunt parui homines habentes in longum longitudinem uni-
us vlnę. et sunt difformes qui non utuntur domibus sed morantur in caue-
nis montium et in speluncis et in conchis. Etiam non utuntur pane sed
herbis speciebus et lacticiis ut bruta. Et dicitur ibidem quod pigmei
pugnant sepe contra cyconias et cyconie quandoque interficiunt pueros eorum
Et hi homines ad malum viuunt. ut dicitur duodecim annis non et vl-

tra. Ulterius nauigāda de mari ethiopic inter maria iecoreum ⁊ arenosum per quattuor dietas uenitur ad terram monoculorum. Mare autē iecoreū est talis nature q̄ attrahit naues in profundū ppter ferz in eisdem nauibus cōtentum qz fūdus illius maris dicitur esse lapis deus de lapide adamante qui est attractiuus ferri. Ex alia uero parte est mare arenosum. ⁊ est terra fluens ut aqua crescens ⁊ decrescens in illo mari capiuntur pisces p monoculos q̄ intrant pedestres. Et hi monoculi transeunt aliquādo sub aqua periclitando naues. Et propter ista duo maria inter que periculosissimū est nauigare. ⁊ ideo necesse est q̄ habeat bonus ⁊ directus uetus si hō debeat saluari. Predicti autē monoculi sunt breues grossi ⁊ fortes ⁊ comedunt alios homines ⁊ habent unū oculū in fronte nitidum ad modū carbūculi. ⁊ laborant semp in nocte. Nauigando autē ulterius usqz ad mediā indiā ubi Brandicanus regnat sub imperio p̄byteri Joannis uenitur ad ciuitatem magnā que uocatur Andronopolis quā sanctus Thomas p̄mo ad fidem cōuertit. ⁊ in illa ciuitate moratur boni christiani ⁊ multi religiosi. Ista ciuitas est sita in litore maris. ⁊ ibidem est portus ubi multe naues de diuersis mundi partibus cōueniūt. domus etiā ibi sunt multū alte ⁊ platee satis stricte q̄ homines nō sentiūt nec habent solem in plateis. ⁊ sunt in eadem ciuitate plus q̄ quingenti pontes lapidei in quibus est flumen cuiusdam riuu magni. Est etiam ibidem claustrum minoz quoz ecclesia est facta de alabaastro puro. ⁊ ibi sepe liuntur christiani In eadez ciuitateppe litrus maris est vna turris mire altitudinis ⁊ pulcritudinis quā astronomi ⁊ litterati de nocte ascēdunt futura p̄noscendo. sed in die domini ciuitatis ⁊ maiores habēt eoz cōsilia ibi. Et in summitate illius turris stāt q̄nqz turres de lapidibus p̄ciosis ⁊ auro. ⁊ mediā illarum est plus eleuata q̄ alie quattuor. in qua stant canidele ⁊ lapides ardenres sic q̄ naute remotissime uidentes hanc lucem ⁊ scdm eam se regant applicando seipos ciuitati predictē. Prope illam uero ciuitatem est aliquod claustrum pulcherrimum qd̄ appellatur ad sanctam Mariam. in quo habitant deuoti ⁊ religiosi homines in quo quidem claustro magnus est cōkursus ⁊ uisitatio peregrinorum de longinquis partibus uenientium. Et ad paruam ab illo loco distantiam eramus capti p raptos Brandicani. illo uero nō existēte in partibus illis ducti eramus ad castrum uocaturz cōpardit. ubi detenti eramus octo septimanis Veniente autem rege Brandicano eramus liberati eo q̄ sum⁹ peregrini sancti Thome q̄s diligit q̄uis ipse sit paganus. qz maxime timet uindictaz sc̄i Thome Libauit etiam nos bene duodecim diebus faciēs nobis dari salum conductū p suos bene duodecim dieb; ad magnam ciuitatē uocaturz Beliah. ⁊ ibi terminat mediā indiā. ibidē intrauim⁹ nauē nauigando

a iij

sub ducatu Brandicani predicti octo diebus vniendo ad vnum mo-
rem altissimum petrosum iacentē in mari, habentē subtrus foramen v-
num longum per tria miliaria, per quos non nauigare oportuit illud
foramen est ita tenebrosum q̄ semper oportuit nos habere tādēlas ar-
dentes et in exitu foraminis oportuit nauem descendere ad spaciū vi-
ginti cubitorum qz mare est ibi adeo bassum respectu foraminis, et ma-
xime ibidem timebamus Et ibi prope est etiam terra in qua crescit pi-
per inter duos montes ibidem sunt tot serpentes ita q̄ piper non be-
ne colligi potest. Et circa festum Michaelis incēditur ignis p̄ quem
serpētes fugam accipiūt et piper colligitur et isti duo montes in finem
terminantur vbi p̄ mare cōdonantur, et sit foramen tenebrosum ad
spacium trium miliarium, per quod aqua velocissime currit q̄ secū ma-
gnos ducit lapides, et in illo foramine audiūtur horribiles soni, toni-
trua et clamores diuersi horribiles, sed qd̄ significat nescitur nec aliq̄s
intelligat. Ulterius nauigando bene per mensem venit ad portū q̄
vocaturs adde, ibiqz stat castrum vbi mercatores dant theoloneū pre-
sbytero Joanni Indoz imperator

De pallacio p̄sbyteri Joannis in superiori in- dia et eius septē mansionibz et diuerso ornatu

Et predicto portu vltertus nauigando per vigintiquattuor
dicas venit ad ciuitatem Edissam vbi presbyter Joan-
nes moratur, et illa ciuitas ē capitalis totius regni sita ad su-
periori india terre habitabilis, et illa ciuitas ē maior q̄ vigintiquat-
tuor ciuitates Colonienses. Habitatio p̄sbyteri Joannis est sita in
medio ciuitatis habēs in lōgitudine fere duo miliaria reuonica, et etiā
in latitudine. Nā ciuitas q̄drata ē, et pallaciū stat sup non gētis vt d̄z
colūnis et media interitas colūnas maior ē alijs, ad quā sunt scā q̄t-
tuor magni gygātes de lapidibz p̄ciosis deauratis scāres incliatas ca-
pitibz subtrus pallaciū adī portēt totū pallaciū. Ad quālibet autē alia-
rum columnarum facie sunt imagines de lapidibus p̄ciosis deaura-
tis. Sub pallacio quidem magnus est transitus ad quem cōueit po-
puli multitudo. Ibidem namqz sūt iudicia secularia et spiritualia oī-
die, et consilia dominorum ciuitatis, quia ibi est cōmune forum. Et in
principio cuiuslibet mensis sunt ibidem nundine ad quas mercatores
de diuersis et longinquis cōueniūt partibus que tamen prima die au-
gusti specialius celebrant ibidem. Pallaciū vero omni nocte mille
viris custodit armaris, in ipso autē pulcer ē ambitus stans sub colūnis
ad quas facie sunt imagines paparū impatorū romanorum, qui suc-
runt et aliquaz reginaz scz Delene rē. Et in ascendēdo pallaciū ad
primam habitatores sunt quingenti gradus in quolibet autē gradu duo

vel plures leones detinentur. vt si aliqui hereticorum predictos gradus
ascenderent a leonibus vt dicitur interficerentur. Et illud pallacium
infimū vocatur pallacium pphetarum. quia omnes prophete ibi sepul
ti sunt sub lapidibus preciosis et deauratis. Et ipm pallacium est orna
tum preciosissimis pannis et lucernis die ac nocte ardentibus. Et ascer
dendo scdm pallaciū sunt plures gradus. quia quāto alius ascendit
tanto plus gradus quotificatur. et istud pallacium dicitur pallacium
patriarchaz. et dicitur qd sit chorus Abzabe. Et in isto pallacio sunt plures
camere et dormitorio pulcerrime ordinata. Est etiā ibi horologium mi
rabiliter factum dans horribilem sonum ad introitum cuiuslibet alie
ni. excitādo cōcursum ppli ad apprehendendū illū vel illos ppter quez
vel quos huiōi fit sonus. quomodo autem hoc fiat nescitur. Dicit eti
om ibi esse magna liberaria in camera ad quā doctores trāseunt stu
dere. Ad terciam vero ascendendo habitatiōem sunt adhuc plures gra
dus. et hec dicitur habitatio scārum virginū. in qua est pulcerrima ca
pella ibidem est refectorium laycorum et familiarū. Quartā sō ascē
dendo habitatiōem que dicitur sanctorum martyrum et cōfessorū habitatio.
et habet capellā pulcrā et refectoriū et dormitorio dominorum. Ad quā
tam itaqz habitatiōem ascendēdo in qua est chorus apostolorum habēs
ecclesiā mire pulcritudinis vbi sūt diuina officia corā pbytero Joan
ne. et cōtinet refectoriū eiusdem qd longū et latū est ac mire pulcritudi
nis. in quo sunt p̄ciōse imagines de lapidibus p̄ciōsis et deauratis facte
Et ibi est mēsa p̄byteri iōānis lōga et lata facta de lapide p̄ciōso. que
tam leuis est ac si eēt lignea. que tā pulcra est et lucida qd facies relucet
in eam specularis. et habet talē fortitē qd si in ea ponerent cibaria ve
nenosa nullū nocerēt. habet et virtutē illā vt si fricāret digito vel instru
mento quouis alio. sint ille ardentē saltarent ex eadem. Est ibi etiā
fons largissime currens. et campana quā sanctus Thomas fieri fecit.
ad sonū cuius obsessi curantur ibidem habetur Maligni spūs et aia
lia venenosa fugiunt sonum eius. Et dicitur hec campana benedicta
que pulsari consuevit ante prandiū p̄byteri Joannis. et in medio prā
diū. et etiā facto prandio. et sedent ibi octo doctores qui legūt in prā
dio p̄byteri Joannis alternatim diuersas materias pulcras valde
et delectabiles. Habet etiā in prandio suo preciosissima vasa aurea.
argētea. et de lapidibus preciosis in magna quātitate. inter que aliqua
sunt in quibus cibaria nuncqz putrescūt. nec sapor eorum mutat quous
in eis diu contineātur. Ibidem est etiā dormitorio patriarcharū
episcoporum. et aliorum prelatorum. Alterius ascendendo a d sextaz
habitationem que dicitur chorus sancte Marie virginis et angelo
rum. et habet capellam pulcerrimā in qua de mane omni die post or
tum solis missa solēniter de beata virgine cantatur. et ibi est spēale pal
a iij

lacium presbyteri Joannis et doctorum, ubi tenentur consilia quod voluit
ad modum rote, et est testudinatum ad modum celi in quo sunt etiam mul-
ti lapides preciosi lucentes in nocte ac si esset clara dies. Et iste due
ultime habitatores scilicet quinta et sexta sunt latiores et maiores alijs. Ascē-
dendo autem ulterius ad septimam habitatoem que est summa est, et dicitur
chorus sancte Trinitatis, in qua capella est pulcherrima qui est pulcri-
or alijs, et ibi celebratur quotidie missa de sancta Trinitate mane an-
te ortum solis, et hanc missam semper audit presbyter Joanes, et postea
audit missam de beata virgine in habitatoe sexta, ac deinde summam
missam in choro sanctorum apostolorum, et mane post mediu noctis
surgit de strato suo. Capella autem predicta est nimis alte testudina-
ta, et est rotunda ad modum celi stellari, et transit circueundo ad modum
firmamenti. Est etiam pavimentata de eboze habens altare similiter fac-
tum de eboze et lapidibus preciosis. Ibidem est etiam pua capana quam
quicumque audierit ut creditur ibidem illo die non incurrit surditatem, est
etiam ibidem facies veronica quam quicumque viderit illo die non amit-
tit visum. Ibi autem prope est dormitorium presbyteri Joannis preciosum,
valde testudinatum ac stellatum sicut firmamentum. Sunt etiam ibi
dem sol, luna et alij planete, et hoc mire artificialiter factum est. Est ibi e-
tiam speculum continens tres lapides preciosos, quorum unus acuit visum,
alter sensum, tertius experientiam, ad quod sunt electi quattuor doctores
qui intiendo ipsum omnia sciunt que fiunt in mundo ut dicitur Sunt
etiam ibi facti novem chori angelorum, in his choris sunt facte imagi-
nes pulcherrime angelorum, patriarcharum, prophetarum, apostolorum,
martyrum, confessorum, trium regum atque virginum de lapidibus pre-
ciosis et de auro. Et in supremo choro scilicet in throno sedet divina maie-
stas cui seruiunt novem seniores et summi archangeli tenentes in ma-
nibus suis rotulas tanquam cantantes. Gloria in excelsis deo, et sanctus et
similia. Sunt etiam ibi tres cruces preciosissime quas presbyter Joan-
nes semper adorat. Et sunt ibi duo fontes quorum unus calidus et
alter frigidus. Item stat ibi magna gygas fortiter armatus qui ut
fertur interficeret omnem inimicum post occasum solis intrantem. Item sup-
istis septimo et ultimo pallacio sunt viginti curree mire altitudinis et pulcri-
tudinis sub quibus totum regitur et concluditur palladium. Et in isto vl-
timo sunt novem pallacia seu camere que possunt circueundi ad mo-
dum rote. Sunt adhuc plura mirabilia in predictis septem habitato-
nibus dicti pallacii quorum non recordor. Pallacium autem est situm super quod-
dam flumine quod dicitur tygris veniens de paradiso de quo proci-
tur aurum. Extra civitatem sunt duodecim claustra que sanctus Tho-
mas suis temporibus fieri fecit in honore christi, et duodecim apostolo-
rum. Item ante pallacium presbyteri Joannis est signatum quod semper come-

dunt ibi triginta millia hominum exceptis ingredientibus z egredie
tibus z comeditur ibi tantū semel in die. Presbyter autē Joannes trā
sit añ prandium vt papa cū cappa longa rubea z p̄ciosissima. post prā
dium vero sicut rex equitando z terram suam regendo incedit. Et scri
bit se in lris suis sic. Joannes presbyter diuina gratia dñs dominant i
um omniū que sunt sub celo ab ortu solis vsqz ad paradysuz terrestrē
Et sub eo regnant decem z octo reges quoz vndecim sunt christiani
et alij sepre non christiani. Domines ibidem non vestiunt de lana
vt nos sed serico z pelliculis rubicūdis. Non morant ibidem mulie
res sed solūmodo viri. qz mulieres morant remote vltra mare p quar
tuor dietas in vna insula dicta terra feminarū que est fortiter circum
murata. Et ille mulieres ter in anno veniunt ad viros pro prole gene
randa scz añ septuagesimam. ante festum Joannis baptiste. z ante fe
stum Michaelis. z sunt simul tribz diebz z tribz noctibz in quibz nō
intrāt ecclesias sed audiūt missas per fenestras. His etiam diebz fiūt
sponsalia. quarta autē die reuertunt ad terrā suā. Et si pariūt filiū nu
triūt eum per trienniū mirtentes eū post hoc patri suo. si vero femellā
peperint manet cum ipsis. Etiam sunt ibi quattuor flumina parady
si quorum vnus valutisgrils dat aurum vt dcm̄ est. Physon p̄ciosos.
lapides emittit. Syon dat dulcedinem aquarum. Eufrates dat fert
litate semel in quolibet mense. idcirco colligūt ibidem fructum bis
in an no. Et est ibi finis Indie z terre habitabilis

De ciuitate z ecclesia in qua ē corp⁹ bti Thome in magna reuerentia.

Itando sanctū Thomam apostolum cuius corpus habet
in ciuitate Pulna vocata que est sita quattuor dietis a ciui
tate Edissa predcā. z est ipsa Pulna sita in mari ad duo mi
liaria in magno monte. ad quam ciuitatem accedēdam oportet q̄ ho
mines se preparant ieiunando per quindenam z abstineant a carnibus
et piscibus z omni die confitendo z deuote viuendo z sic fit semel trā
situs in anno octo diebus ante festum Thome z octo diebus post.
Nam per istam quindenam stat mare per ista duo miliaria ante pre
dictam ciuitatem. Pulnam apertum q̄ christifideles per mare trāse
unt sicis pedibus ad ciuitatem. Mare namqz ab vtraqz pre ad duo
parietes se tenet per quod tamen pagani ire non possunt. Igitur ciui
tatem intrando venit ad ecclesiam sancti Thome in cuius festi vi
gilia ponitur corpus suū ad cathedram magnam deauratam factam
de lapidibus p̄ciosis ante summum altare manens ibidem a p̄mis
vesperis vsqz ad secūdas. Louenit em̄ illic populi multitudo vigilās
nocte illis quindecim diebus z corpus apostoli custoditur pl⁹ q̄ mil/

le armatis. et in die sancti Thome venit presbyter Joannes cum suis
patriarchis archiepiscopis et platis alijs ad cantandū diuina officia et
cantatur plures misse anteq̃ summa missa incipiat. ad quā cantan-
dam patriarcha se p̃parat qui cū ad canonem venerit facies apostoli
discooperitur ita q̃ ab omnibz possit videri. in eleuatione aut̃ ipsi facies
scti Thome triplicem habet apparentiā. primo apparet pallida vt
hominis mortui. sedo alba vt hominis viui. tercio rubea vt rosa. Pa-
triarcha vero cōficiat sacramentū in magna copia pro cōmuniōne fide-
lium. missa igit̃ finita presbyter Joannes. archiepiscopi et ceteri plati re-
ligiosi cū alijs hominibz christianis deuote geniculando. et humillime
se inclinādo accipiūt sacramentū de manu apostoli. Patriarcha vero
ministrat seu porrigit apostolo sacramentū ad digitos qui dignis tri-
buit et retrahit indignis. Apostoli aut̃ manus stat aliquāter eleuata
et semiclausa. et ob reuerentiā duo archiepiscopi. apponūt manus suas
ad brachiū apostoli nō tamē regēdo manū eius. Corpus aut̃ apostoli
est integz et illesum cū crinibz et barba vestimētisq̃ suis quibz viuus
vtebat. Est ita q̃ panis p̃ciosissimis coopertū. Et ad predictā mini-
stratiōem corporis domini seruiūt duo aliq̃ archiepiscopi tenētes pane-
nas sub manu apostoli. Itē adhuc duo aliq̃ archiepiscopi tenēt p̃ciosis-
simā mappā. Tempore igitur quo ipse Joānes de hese fuerat ibidē vi-
di q̃ manus apostoli tribz hominibz venerabile subtraxit sacra-
mentum qui penitentiā ducti amare flendo et omnibus pro ipsis orantibz
postea de manu apostoli sacramentū susceperūt fuit ibi mirabilia va-
ria et plura signa leprosi mundant. ceca visum recipiūt. oia genera lan-
guoz curant. Completis igitur secūdis vespis presbyter Joānes et a-
liq̃ prelati ponūt corpus apostoli ad locū suū ad magnā p̃ciosissimā
capsā factā de auro et lapidibus p̃ciosis ad fortissimā turrīm retro
ecclesiā in pulcro choro vbi pender cū capsā in quattuor cathenis aus-
reis satis alte quo facto cladi turris fortissimis ceris et vectibus. nec
aperitur nisi elapso anno in vigilia sancti Thome. Ante capsam istā
sunt duodecim lampades continue ardentes que nunq̃ incenduntur
nec extinguitur. nec etiā diminuūtur vt dicitur. Et super istā capellā
sunt quinq̃ turres nimis alte in quibus splendent lapades p̃ciosē
que videri possunt in mari p̃ nouem diebus. et scōz hoc naute se regūt
applicātes se ad ecclesiā sancti Thome. Et ad partem orientales sunt
regna in quibus tres magi siue reges sancti morabātur et sunt totali-
ter montuosa. et ibi nunq̃ est hyemis vt dicitur ibidem pugnant homi-
nes contra serpentes et animalia venenosa. Et est ibi mons altissim⁹
qui vocat̃ arabum. vbi quādo ex vna parte est nox. est ab aliap̃te dies
et ecōuerso vt dicitur ibidem Tunc per licentiā presbyteri Joānis et
aliozū dñozū intrātes nauem nauigauimus vltcrius p̃ decē die

tas ad insulam vnam pulcherrimam z planā habentē quartuor milia
ria plenā arboribus pulcris cū fructibus z alijs spēbus diuersis floribus
et pluribus volatilibus dulciter cantantibus. Exeūdo ita nauē nr̄m duode
cim cū patrono trāsiuimus p̄ eandē insulā vidēdo p̄dictos ornat⁹. Et
patronus noster inhibuit nobis ne alliquid ibi capereemus. fuimus
em̄ ibi vt nobis videbat̄ circa tres horas. sed cū reuersi fuimus ad na
uem dixerūt nobis socij nostri q̄ fuerimus ibi tribus diebus z tribus nocti
bus. nā ibi nō erat nox z credo q̄ ibi nunq̄ nox fiat. vocat̄ aut̄ illa in
sula radix p̄adyfi. Ulterius nauigādo p̄ duodecim dietas venim⁹ ad
montem qui vocat̄ edum qui ē nimis altus ad modū turris ita q̄ nō
potest esse accessus ad illū. Super illū montē dicitur esse p̄adyfus ter
restris. Circa horā vesp̄az cū sol descēdit. versus illū montē tūc videt̄
murus p̄adyfi in magna claritate z pulcritudine ad modum stelle.
De p̄op̄ ad spaciū vnus miliaris est mons vbi d̄r fuisse Alexander
magnus q̄ subiugauit sibi totū mundū volens habere z a p̄adyso
tributum vt d̄r ad reditū itaqz nō strū ad partes nauigādo per mare
extremis p̄ibus maris per viginti quattuor dietas p̄sp̄ero v̄eto veni
mus ad insulā valde horribilem z lapidosam vbi dicebat̄ esse purga
torij z est arida z tenebrosa. circa quā fecimus morā tribus diebus z tri
bus noctibus audiētes varios clamores z gemitus aiarum. legi quoqz
in mari ibidem tres missas p̄ defunctis his tribus diebus. Tercia at̄ die
missa finita insonuit vox cūctis audientibus dicens. Laus omnipotēti
deo de his tribus missis. qz lib̄rali sunt tres anime de purgatorio.
Ulterius nauigādo bene per q̄rtuor menses venimus ad insulā pla
nā ad spaciū vnus miliaris vbi exiimus nauem preparādo nobis
cibaria. Incēso itaqz igne insula se submersit. nobis iterato ad nauem
q̄ citius fugientibus cibaria nr̄a cum ollis ibi relinquentibus. Et diceba
tur nobis q̄ illa insula fuerat piscis vocatus iasconius qui percepto
igne cū nostris cibarijs se submersit. Nauigādo at̄ per q̄rtale āni ha
buimus multa obstacula p̄e montibus z ventis z venimus ad insulā
magnā magnis arboribus repletā. ibi fecimus morā per diē z noctē et
venit illic monachus niger ad nos diligēter nos examinādo. accepit
qz duodecim nostrorum ducens nos ad claustrū suū. deditqz nobis ci
baria z optime ministravit. z interrogauit nos de scō Thoma z alijs
diuersis. Sunt etiam ibi oues z capre rā magne sicut in p̄ibus nostris
boues. Et rō magnitudinis dicitur ista. qz trāseunt semper in pascuis
et non constringit eas hyems aut estas. Ulterius nauigādo ad p̄em
septētrionalem venim⁹ inter duos mōtes fumosos infra sex dies. Vñ
ulterius nauigādo ad insulā vñ vbi vidimus homines siluestres abs
qz vestimētis z diuersa rara animalia. Ulterius directē nauigādo ad
quādā insulā vbi solimō symee morātur q̄ sūt valde magne ad q̄rtas

tem vituli vnus anni. Ulterius nauigādo p̄ quattuor menses prope montem fumosum z lapidosum audiuimus cantātes syrenes q̄ can/ tu suo solēt periclitare naues. Etā vidimus ibi plura horribilia mon/ stra fuimus q̄ in magno timore qz magna tempestate exorta proiecti fuimus de recta via ad angulum tenebrosū inter mōtes vbi fuim⁹ quinqz diebus nō vidētes solem neqz lunā. postea scz sexto die veit vē tus conueniēs ducēs nos de illo periculo ad mare. z tūc nauigantes p̄ mensem versus partem orientālē ad mare oceanū venimus ad terrā vbi morabant homiēs q̄dam nigri. z q̄dam valde albi ibiqz quieui/ mus octo dieb. z dicit illa terra amazoma. Et dicit q̄ ibi sint gog et mas/ gog cōclusi inter duos montes. Homiēs ibi sunt mirabiliter dispositi habētes duas facies in vno capite. vnam a parte anteriori. aliā autē a pte posteriorē. z ibi etiā aer est nimis calidus z terra montuosa. Ulterius autē nauigando ad partē orientālē p̄ multas insulas bene per quartale anni venimus vsqz Hierusalē vnde exiimus Qualiter autē ibidem sit dispositū plures conscripserunt vnde sit deus benedic/ tus in eternū Amen.

Orandū q̄ gentes ebrustianoz diuidunt in decē natōnes videlicet Latinos Grecos Indos Jacobitas Nestorinos Mo/ ronitas Armenos Georgianos Surianos z Mozorabes

¶ Prima natio est

¶ Latinozū qui habent imperatorem Almanie z reges multos videlicet reges Castelle Arrogonie Portugallie Nauarie et isti sunt de natione hispanica. In narōe gallica est vn⁹ rex francoz z multi duces z comites. In narōe italie est rex Sicilie. rex Neapolitan⁹ multi duces comites marchiones z cōmunitates magne videlicet Venetiarū. florentie Senarum z Ianue. In germanica autē natione preter imperatorem qui debet esse almanus sunt reges multi videlicet rex Anglie Scotie Ungarie Bohemie. Polonie. Dacie. frisie. Suecie et Norwegie Dalmacie. z multi marchiones Langrauij Duces Lo/ mites zc. Item in insula Lypri rex Lypri Omnes predicti sunt obedientes Romane ecclesie.

¶ Secūda natio est

¶ Grecorum qui habēt patriarchā Cōstātinopolitanū archiepiscopos. episcopos. abbates zc. in spiritalib. In temporalibus vero imperatorem. duces z comites zc pauci tamē numero sunt nūc qz agerini z turci occupauerūt z inuasērunt maximam partē Grecie Et isti non obediūt ecclesie Romane z habent errores multos qui sunt condemnati p̄ ecclesiā. qz dicūt quod spiritus sanctus nō procedit a filio

sed a patre solum. Etiam dicunt qd nō est purgatoriū.

Tercia natio est

¶ Indorum quorum princeps est presbyter Joannes cuius potestas excedit omnes christianos. Nam habet sub se lxxij. reges. et quando dicitur dominus presbyter Joannes equitat semper facit ante se portare crucem ligneam. Quando tendit ad bellum facit portare duodecim cruces de auro et lapidibus preciosis factas pro vexillo. In illa terra est corpus beati Thomae apostoli in magna veneratōe.

Quarta natio est

¶ Jacobitarum a Jacobo heretico discipulo patriarche Alexandrini Jacobite dicti sunt. Hi in partibus orientis occupant magnam partem Aſie. terram mambre que est propinqua egypto. et terre ethiopię usq; ad Indiam plus q̄ quadraginta regna. Hi circumciduntur et baptisantur cum ferro ignito. Characterem crucis imprimunt in frontibus et in alijs partibus corporis vt in pectore vel in brachijs. hi confitentur soli deo et non sacerdotibus iudeorum et aggarenorum. et dicunt in christo tantum esse naturam diuinam. aliqui eorum loquuntur lingua Chaldaica. Aliqui lingua Arabica. Alij vero alijs linguis scdm diuersitatem nationum. Et isti fuerunt condemnati in consilio Ledeni.

Quinta natio est

¶ Nestorinorum a Nestorino heretico qui fuit Constantinopolitanus episcopus sic dicti Nestorini. Hi solum in christo ponunt duas personas. Unam diuinam. aliam humanam. negant beatam virginem Mariam esse matrem dei. sed bene hominis iesu. Hi vruntur lingua chaldaica in suis scripturis et conficiunt corpus christi in fermento hi inhabitabant tartariam et maiorem Indiam et sunt multi numero. Terra eorum continet tantum sicut almania et Italia. Et isti heretici fuerunt cōdemnati in tertia synodo Ephesina et fuerūt diuisi ab ecclesia Romana. et pmanserūt in p̄tinacia.

Sexta natio est

¶ Mozonitarum mozontee a quodam heretico Mozone dei sunt. qui vnū intellectum tantum et vnā voluntatem in christo tantū ponunt. Hi habitant iuxta Libiam in puincia fenice in magno numero. viri bellatores in prelijs edocti et esperti. specialiter vruntur arcibus et sagittis. Hi more latinorum campanis et eorum episcopi annulis. mitris et baculis pastoralibus vruntur. in scripturis littera chal/

dalca z in vulgari arabico vtritur lingua. Di aliquando fuerit sub obedientia romane ecclesie. Nam eorum patriarcha interfuit consilio generali Lateranensi celebrato. Rome sub Innocentio. sed postea recesserunt ab ecclesia romana. Di primo fuerit conuicti in synodo Constantinopolitano. z postea venerunt ad obedientiam Romane ecclesie. Et iterum reuersi sunt ad propriam eorum opinionem in qua perseverat hodierno tempore.

¶ Septima natio est

¶ Armenorum qui habitant in regno armenie prope Antiochiam. Di propriam ideomam z linguam communem omnibus habent z scripturas sanctas z officium ecclesie cantant z dicunt in vulgari lingua ita quod ab omnibus secularibus tam viris quam feminis intelligantur. Habent suam primatam vocant catholicam. cui obediunt sicut nos pape cum magna deuotione z reuerentia. Quadragesimam ieiunant cum magna deuotione in qua non comedunt pisces nec bibunt vinum. In diebus festis veneris comedunt carnes

¶ Octaua natio est

¶ Georgianorum a beato Georgio. quem habent in presulis in patronum dicti sunt georgiani. Et habitant in partibus orientalibus z est populus pulcher fortis z deliciosus Medis Persis z Assyris (in quorum consuetudinibus commorantur) valde formidolosi. Et vtritur lingua greca vtriturque sacramentis more grecorum. Clerici habent coronas in capitibus eorum rotundas seculares vero quadratas. Quando veniunt ad sepulchrum sanctum non soluunt sarracenis tributum. z ingrediuntur hierusalem cum vexillis erectis. quia sarraceni eos timent. Eorum femine vtritur armis sicut viri. barbas z crines etiam habent sicut viri. vtruntur pilis albis in capitibus ad altitudinem cubiti. Quando scribunt soldano statim dat eis quod petunt

¶ Nonna natio est

¶ Surianorum sic dicti sunt suriani a ciuitate Sur que est eminentissima ciuitas in suria vel assyria. Di vtritur in sermone vulgari lingua sarracena in scripturis diuinis z officiis misse lingua greca. Habent episcopos z consuetudinem grecorum seruant z eis obediunt in omnibus. Consciunt in fermento z habent opiniones grecorum contra latinos. Nos sequuntur aliqui christiani qui in terra sancta vocantur samaritani. primo conuersi tempore apostolorum. sed ipsi non bene sapiunt in fide catholica.

¶ Decima natio est

Mozarabum. De mozarabes fuerūt olim multi numero in p̄tibz
Affrice ⁊ hispanie. sed mō sunt pauci. Sunt em̄ dicti mozarabes q̄a
modos christianoꝝ de arabia multis tenebant. Isti vtuntur in offi/
cijs diuinis lingua. latina. ⁊ obediunt ecclesie romane ⁊ prelatis lati/
norum. Et officiūt in azimo vt latini. sed in multis discrepāt a latinis.
q̄z cum dies naturalis diuiditur in viginti quattuor horas diei ⁊ no/
ctis tot officia habent siue horas ⁊ psalmos ac hymnos certasq̄z orati/
ones habent ⁊ nimis prolixas quas non dicunt mōre latinoꝝ. Nam
quod latini dicūt in p̄ncipio ipsi dicunt in fine vel in medio. sacramē/
tum eu charistie diuidūt aliqui in septē partes aliqui in decem. Et est
hec natio valde deuota. In matrimonio vero nō coniungūtur nisi p/
sonis sue gentis siue nationis inter quos femina amisso p̄mo marito
nunq̄m coniungitur alteri. sed permanet in castitate perpetua. **Lau/
sa** vero tante diuisionis inter christianos fuit q̄ ab antiquis tempibz
christiani fuerūt astricti ne celebrarent consilia generalia. Ideo insur/
genibz hereticis in diuersis mūdi partibz non fuit qui remedium ap/
poneret. **S**ecūda causa fuit negligentia summoꝝ pontificū quia nō
curauerūt nuncios mittere ad christianos in erroribz positos. q̄z si hoc
fecissent multos. aut om̄es ad vnā fidem ⁊ obedientiam Romane ec/
clesie reduxissent.

Incipit epistola quā nephandissim⁹ apostota
Babilonioꝝ Soldanus ianctissimo in christo pa/
tri ⁊ domino nostro domino Pio diuina p̄uiden/
tia Pape secūdo misit.

Dannes Soldanus nuper christianus Affinis decorum
Babiloniorum imperator continuus Alexandrin⁹ Na/
cedonicus dominus dominantium Affrice Rex regum
Arabie Persie ⁊ Chaldee Egypti Ethiopie. Barbarie. Libie. Lira/
mante. Nubie. Seclamoꝝee. Serillie Uesancene. Partie. Mesopotanie.
Medee. Lapadocie. Armenie. Landrie. Summus prin/
ceps. Vircanie Ueegentee Scithie. fluuioꝝum paradysi validissim⁹
mus possessor. Christianoꝝum inimicus ⁊ desolator custosq̄z speluncē
crucifixi ⁊ cetera. Pio magno sacerdoti Romanoꝝum Gratia quam
queritando palpitat ⁊ salutem quam nos uisitando promeretur Or/
thodoxe fidei fundamentum. Si christianoꝝum sapientia robur di/
cretioꝝum prudentium fortitudo simul hec omnia predicta in cellula
capitis tui foꝝent reclusa thesauri atq̄ locoꝝum discretionis sigillo in/
tūmo in cunio verticis tui colligata tua queso requiescit memoria stre/
pit insipientia vacillat stulticia que tuam nūc ebretescit p̄riginem sic q̄

more stulto tum fatullas. Qui pater dicitis et filijs tuis tam infra
male machinatis. Cum enim Karolus rex francorum et alia regali ba
culo arundineo spem tibi consimilem componentes veluti stupa eua
nescunt et sicut fumus a repentino vento viribus exercitus nostri vno
flatu consumerentur Tu habes galeas non byschiros tu classes nos
dragemundas tu naues nos hiticos. et quod multa paruis annumerabo
quicquid moliendo cogitare poteris totum ante preuidimus Et ma
tura deliberatione portus ad quos applicari interis minantes nihil ti
memus nisi quod decepti plurimas occupationes amittamus. Qualis
pater qui filios suos non morte naturali sed subita perimere non for
midat. an putas quod pharetris careamus qui filios suos quos hac con
tra nos venire compellis ut sagittas nostras in se recundant. et viua
ces animas informas mortales transmutare festinas. Cum tamen
spiritus emissus secundo redire contemnet. et quod prius dilexerat pe
nitentius abhorrescat. Si autem mediteris speculum Virgilij nup gau
dij rome nunc in suo primitiuo statu residere Hierusalem que dudum
speciosissima nonne nunc funditus est destructa Achon acharon poten
tissima a quo sublata Tripolis speciosissima a quo delera Constantino
polis opulentissima per que victa nonne per nos et nostros Trece et quin
quaginta quattuor vrbes quas crucifixi nuper repperunt nostros nunc domi
nio subiciuntur. Tu quidem alias ire compellis et cur bucpsonaliter non
accedis. Tu filios tuos ire in mare periculosum percellosissimumque facis
vbi sitis et scilla sunt. Tu manu quidem signa ostendis sufficientia sub
dolo varia pmittendo sed pedibus ad hec que conaris inscias pagere per
suasive alliacendo munime vis introire. Stas in sicco et delectabili et
stultos pauperes in boragine fluminis perire facis. Induto ergo phe
bay aureo colore celi. et plustratione clarissime diei. Tu vero seducis
simplices et non antecedis. Tu pater nomine tui et non re nuncuparis
Sufficit tibi cum filijs tuis non inquietare. sed singulis annis more
grecorum circuducere minando. Verumtamen si in terra nostra manere
desideras. Hierusalem gloriosissimam Achoron Tripolim Constantino
polim. vrbesque plurimas potentissimas quas tibi et filijs tuis damus et
concedimus reparari. ita ut perpetue nobis sint censuales ac capharnaum
frivole martis templum diuinum conductum vniuersis comunicamus
propter ipsorum munera denario. umque que ritatem. Surge inuoca
deum tuum. ut tantam stulticiam temperet. capiti tuo puni intellectus
restituatur sanitatem. sed autem huc venire pretendis non accipias tot
annorum spacia in protrahendo Cum enim auro argento speciebus ele
ctis. gemmisque preciosissimis abundemus. nihil aliud sitientes preter
sanguinem christianorum. Et quia filij tui martyres et confessores mo
riuntur. accelera ut per eos martyrum numerus compleatur. Etiam ut

iuuenes renascantur qui paternum cruorem tuis monitionibus alligi
osis vindicare nitentes ad nos properent penas consimiles suis partibus
vel grauiiores recepturi et toleraturi. **E**t crucifixus tuus baulans lignum
crucis ad locum supplicij (sicut tu dicis) terrarum natiuitatis sue minime
a nobis saluare potuit et tu huiusmodi ratione. **S**ed ut potentissime
domini nostri terminos possideas filios tuos nos precipis debellare.
Nos quidem omnes dormiendo te expectamus. **N**ec dum vestrum
aliquis nostrum audeat aduentum expectare. **N**os enim castra castella
fortilicia oppida ciuitates munitoes munitissimas inhabitamus et
tu sine tecto alias tecto vnius diei spacia nostra queris qui nec propriis po-
teris retinere. **L**ege subtilius, disputa discretius, puta quod annorum curri-
cula nondum uenerat quod regnum iudeorum redire debeat gentium ve-
ro dissipari. **M**ultitudo pugilli plena nunquid latitudinem in aris
porerit obumbrare, aut velut gutta rosis minima ultra aquarum multi-
tudinem in lance posita virtutem exercitus nostri ponderabit. **C**onsulo
tibi quod sanus intelligentia prudens diceris salua iam morti expositos
non tradas innocuos, alioquin pauperum eris occisor, inopum dilani-
ator simplicium seductor, tuorum solius amator, natura conditor, super
te sanguinem predictorum requirit quorum omnipotentia sua rationem in
die nouissima coram omnium rerum plasmatore permanebis redditurus.
Datum in Acharon ciuitate nostra opulentissima super Nilum egypti sira
Anno natiuitatis nostre. lxx. deorum nostrorum. **M**acumeti. **A**lgorusti. **L**xxo
meri. **R**omarchiri. d. ccc. lix. regni autem nostri. xxi.

Epistola responsoria Pii ad Soldanum.

Ius episcopus seruus seruorum cultor omnipotentis et alum-
nus iesu christi Soldano babyloniorum salutem si desideret ve-
niam et si speret ante tribunal districti iudicis misericorditer in
domino venire qui est cador lucis eterne speculum sine macula in quo
omnium creaturarum relucet imagines. **E**t arundem opifex dei filius
equalis patri existens pro reparatione generis humani formam humani-
tatis assumens in intemerata virgine deitatem occultans cum ueniret
plenitudo temporis prodijt in mundum caro factus, qui cum sit splendor
glorie et figura substantie eius portans omnia uerba uirtutis sue. **P**er ac-
to passionis sue cursu ascendens ad celum sedet ad dexteram maiestatis
in excelsis quem multitudo angelorum in celis et omnium christianorum
in terris laudat et pater adorat. **T**u uero puluere terrene dignitatis ex-
creatus tu more presumptuosissime superbie inflatus obstinatus prouides
Et idem abnegas filium dei a quo tibi et filiis tuis si sapias exterminabilis
uite possessio foret solertius expectanda. **S**ed tibi et tuis similibus
scriptum est, quod non habuerunt sapientiam perierunt propter suam insipientiam ex ter-

b i

minati sunt et ad inferos descenderunt Scribis improperia madas ob
probria corumelias multiplicas. q̄ prozsus abnuimus ne tuozū vitio
ruz participes quibz te pollutum vidimus intueamur et equales. ne
aut vanitare seductus in nimiam erigaris superbiam. in oculis tuis sa
piens vibearis conuenit verboz saculo tuos garritos variose effrenes
veritati irrefrenabili refrenantur. Reuoca queso ad memoriam So
lie gethei calumnias impenetrabilis viri fortis spurij in virtute sua su
ozumqz armorum apparatu confidentes quibus agmen dei exprobra
uit. quem Dauid adolescens nondum pugnare sciens in nomine do
mini dei israel in funda et lapide aggrediens crudeliter interemit. cas
put eius auferens. carnes eius volatilibus celi et bestijs terre tradi
dit deuorandas. Tu bellatorum multitudinc copia diuitiarum nu
merositate regionum gloriaris. nos aut in nomine domini sperantes et
si possibile foret q̄ celum multitudinc saculorum in tegeres in vmbra ni
bilominus tecum pugnabimus in baculo crucis et in lapide q̄ de mo
se sine manibz est precipitatus. totam tui exercitus virtutē vt testam figu
li minutiz conteremus. An ignoras q̄ tanti mundi sunt qui tui mo
ri putant. Nos moriendo vincimus et optatum mercedem eterne re
tributōis accipimus. tibi aut vel tuis nec in vita neqz in morte aliqua
spes beatitudinis remanebit. Minaris nobis martyrium qd̄ opta
mus et quedam diabolica psuasiōe terrore incutiens nos adhuc nite
ris auertere qd̄ totis desiderijs opramus. Nunqd̄ ignoras q̄ sanguis
martyz semē est. et quāto latius spargit quātoqz crudeli⁹ effundit tan
to lati⁹ dilatat. Crudelitate tua seuis in christianos indubitater te du
cis ad interitū nos h̄c ad meritū. qm̄ in celū manus leuabimus grās
agētes in sanguie pctōz. In malicia glāris. potēs es iniquitate. et destru
ctore dem olitorēqz sacroz et famosissimoz locoz te asseris. nō atten
dens Ptolomeū regē egyptioz nimio fastu repletū et dū referēs furijt
ad faciendū qd̄ repperet. Alias tēptaret in curru portari. accidit ipijssi
mū tyrannū de curru cadere sic q̄ corpe factus dirus dolor viscerū. euz
apprehēdit ita q̄ ex corpe eius impjū s̄mes scaturirēt. q̄ nec feroze suūp
sius sustinere possent. Manifesta ē igit̄ dei v̄tus q̄ sic sit. Justū est ho
minē eē subditū deo et mortale oīpotēti pie assentire. Sz qz p̄fat⁹ pto
lomeus dign⁹ nō erat venia abominabili morte defunct⁹ ē vñ tibi et ali
is flagitiosis vltra modū de sua v̄tute gloriātibz correctōis reliq̄t ep̄
plū. Indagare sagaci⁹ ituerē prudēt⁹ q̄liter potētissim⁹. Pharao olim
egyptioz pnceps p̄lm̄ dei inermē et fugientē s̄ in altissimi. p̄ctōe spe
rantē psequit⁹ perierit in fluctibz aquaz rubi maris obuolut⁹ cū cur
ribz et eq̄tibz ē submersus. Et filijs isrl̄ deo celi sacrificiū offerētibz qui
saluat in se sperātes et de v̄tute sua gloriātes humiliat Sz acies rōnis
est te ebit. Sensus tui in vtriusqz turis doctorarus mime ambitōis

turbine sunt confusi vt iumentis insipientibus nō solum similis, sed & inferior cōprobaris. Existimās eundem filiū dei (quem colimus) fore mortuum. Et stulto more desptus potentissimi potentia diminitū. Ergo deum celi trinum & vnum inuocare ne rades vt damnofo gen/tiliaris ritu deposito sacro sancte fidei merearis signaculo insigniri. Comparas nos pugillo & liquori rosis & ignoras nos tantoꝝ fortius armigerumq; multitudinem possidere, qui ad bella doctissimi omni/potentiam tuā in qua pretendis annihilarent si sine immenso labore nostroz tibi pateret accessus, & tuam exercitus virtutē in cinerē redi/geremus & fauillam. Nunquid dubitas crucifixo latissima regna de/seruire an ignoras imperiū Romanoz inuictissimū francoꝝ regnuz christianissimū. Anglie ditissimū. Hispanie. Portugallie. Nauarie Hybernie. Cartholonie. Arrogonie, vtriusq; Caltissie Sicilie. Lyprie Neapolis. Norwegie. Suedie. Dacie. Traconie frisie regna latissi/ma signaculo crucis adornata. An despicias Hungaros hoies feroces arcub; & sagittis inuictissimos homies in equis eozū aerā transuolan/tes. An regnū Polonoꝝ serenissimū. Bohemoꝝ fortium plurimuz metuendum. Deniq; forsā puipeñdi stentonicos p multa terrarum spacia diffusos quoz crudelitatem & audaciam nunq; aliq; domare potuit. Letez verū tamē puerū mala natura sustinet nisi p aliq; bo/nis polleat. Et approbat⁹ in te q̄te custodem asseris spelūce crucifixi Et vtiā hoc faceres ob spem salutis, sed timemus tā p̄ciosuz thesau/rū te ppter insatiabilis auaricie voragine christianoꝝq; denarios cu/stodire. Scribis etiā nobis q; sanguinē christianoꝝ effundendo corā oīm rerū plasmatoꝝ in die nouissimo pmanebimus rōnez reddituri. Exinde deū laudam⁹ q; a longe lippientib; oculis veluti lumie pnat⁹ palpitrādo vtrūq; recognoscis. Et optamus q; fides nrā que vnū deū credimus sine p̄ncipio & fine tua idolatria spurcijs plena ad veyz exa/men perueniat & ad gloriā vtriusq; quib; te vt cōuersus adorneris e/terna retributōe cū celicis coroneris. Et si pertinax tuo in errore desie/ris in imis eterua damnatōe crucieris. Datum Senis curia episco/pali quinto kalendas Martij. Anno dñi. M. cccc. lx. Pontificatus nostri anno secundo.

Resbyter Joānes potentia dei & stute domini Jesu christi.
Rex regū & dominus dominantium amico suo Emanueki.
Rome gubernatori salutē gaudere & gretia ditā dī adylteri/ora trāsire. Nunciat apud maiestare nostrā q; diligebas videre excels/lentia nostrā, & mērio altitudis nostre apud te. Sed p apocrifariū no/strū cognouim⁹ q; quedam ludicra & iocūda volebas nobis mittere q; bus delectaret iusticia nostra. Et tē si hō sum, p bono habeo & de no/

b ij

stris per apocrifarium nostrū aliqua tibi trāsmittimus qz scire volu/
mus z desideramus si rectā fidē nobiscum habeas. z per omnia credas
in dominum nostrum Jesum christum. Lū em̄ nos homines eē cog/
noscimus querculi tui te deum estimāt. cum te mortalem z humane
corruptioni subiacere cognoscimus de consueta largitatis nostre mu/
nificencia si aliquorum que ad gaudia pertinet vllā habes indigenti
am per apocrifarium tuum z per cedulā dilectionis tue nos certifica z
impetrabis. Accipe hyeruncā i nrō noiez vtere qz libēter vrimur lechi
to tuo vt sic confortemur z corroboremur virtutes nrās ad inuicem
Ligna quoqz nrā respice z cōsidera qz si ad dominatorium nrē maie/
statis venire volueris maioris z dignioris nostre domus dominuz cō/
stituemus z poteris frui abundantia nostra ex his que apud nos sūt
et abundāter. z si redire volueris locupletus redibo. Si vero vis cog/
noscere in quibus dominetur potentia nostra crede sine dubio qz e/
go presbyter Joannes dominus dominātium precello omēs qui sub
celo sunt virtute diuitijs z potentia. Septuagintaduo reges sunt no/
bis tributarij. Deuotus sunt christianus et vbiqz christianos quos
clementie nostre regit imperium defendimus z elemosynis nostris su/
stentamus. In voto habemus vilitate sepulchrum dominicum mari/
mo exercitu prout dedit gloriam maiestatis nostre humiliare z debel/
lare inimicos crucis christi z nomen eius exaltare benedictum. In tri/
bus insulis dominatus nostre magnificentie est z terra nrā extendit ad
vltiorem indiā in quo corpus scti Thome apostoli requiescit. per de/
sertum progreditur ad solis ortum z redit per deuium in babylonem
desertam iuxta turrim babel septuagintadue puincie sunt nostre qua/
rum pauce sunt christiane z vnaqueqz habet regem pro se que omnes
nobis sunt tributarij. In terra nrā oriunt cocodrilli. meta collinarij.
carnetēnus. tinsere. panthere. onagrileones albi z rubei. vrsi albi. me/
rule albe. cicade. mute griphones. tigrīdes. lanne hyene equi agrestes
asini agrestes. hoies agrestes. hoies cornuti. monoculi. hoies habētes
oculos añ z retro sagittarij. fauni. satiri. piceni. cephalī gygāres quoz
altitudo cubitoz nouem ciclopes z mulieres eiusdem generis z auis
qui vocat fenix z fere omne genus aialium que sub celo sunt. ¶ Habe/
mus alias gentes que solūmodo vescūtur carnibus tā hoim qz aiali/
um brutoz. z aborruoz que nunqz timent mori Et cū ex his aliquis
morit tā parētes qz extranei auidissime comedūt cū dicētes sacratissi/
mum esse humanā carnē māducare. ¶ Noia quorum hic sunt. Bog
et Magog Anie z Agit. Azenach fommeperi Befari. Lonci Sa/
mante. Agrimādu Salterei. Armei. Anafragei Untefolei Lasbei.
Alanei Istas gētesz alias multas Alexāder magnus cōclusit inter al/
tissimos mōres in pte aqlonis. qz cū volumus ducimus sup inimicos

nostros & data eis licentia a maiestate nr̄a q̄ eos deuorent nec homo
nec animal remanebit quin statim deuoretur. Inimicis nāq̄ deuora
tis reducimus eos ad propria loca. Et iō reducimus q̄ si absq̄ nob̄
reuerterentur omnes homines & animalia deuorent. Iste quindecim
generatōes pessime ante cōsummatōem seculi tempore sc̄z antichri
sti egredientur a quattuor partibus terre & circuibunt vniuersa castra
sanctorū. & ciuitatem magnā romam quā possumus dare filio nr̄o q̄
primo nascetur cū vniuersa terra italia. germania. vtracq̄ gallia. āglia
britānia. scoria. Dabimus etiam & hispaniā & totā terrā vsq̄ ad mare
congelatum. Nec mirum q̄ numerus earum est sicut hazena maris.
De generationes sc̄m prophetam propter suas abominaciones nō
erunt in iudicio sed descendet ignis de celo & ira dei consumet eos ira
etiam q̄ cinis ex eis non remanebit. ¶ Terra nostra melle fluit. lacte
vbicq̄ abundat. In aliqua terra nostra nulla venena nocent. nec gar
rula rana coapat. Scorpio nullus ibi nec serpens serpsit in herba. Et
venenata animalia non possunt ibi habitare nec aliquem ledere.
¶ Inter paganos per quandam prouinciā transit fluius qui voca
tur yconus. qui egrediens de paradiso expandit sinus suos p̄ vniuer
sam prouinciā diuersis meatibus. ibi inueniuntur smaragdi. saphy
ri. carbunculi. topasij. crisoliti. conchini. berilli. sardij & plures preciosi
lapides. Ibi nascitur herba que vocatur assidos cuius radicem si q̄s
super se portauerit aereum spiritum effugabit. & cogit cum dicere q̄s
sit & vnde & nomen eius. quare immundi spiritus in terra illa neminē
audent inuadere. In alia quadam prouinciā nostra piper nascitur et
colligitur quod in frumentum & annonam & corium & pannos com
mutatur. Est autem terra illa nemorosa ad modum. carecti plena p̄
omnia serpentibus. Sed cum piper maturescit veniunt homines de
proximis regionibus ferentes secum paleas stipulam & ligna aridissi
ma quibus cingunt nemus vndiq̄. & cum flauerit ventus ponunt ig
nem infra nemus & extra ne aliquis serpens possit exire. Et sic igne
accenso moriuntur serpentes preter illos intrantes cauernas iaz igne
consumpto viri & mulieres parui & magni portantes furcas in ma
nibus intrant nemus & serpētes assos extra nemus proijciunt. & sic
piper siccat & de arbusculis siccis colligitur. hoc quoq̄ nullis extra
neis scire permittitur quod nemus situm est ad radicez montis olim
pbi vnde fons perspicuus exozitur omnium specierum saporem in se
retinens Variatur autem sapor ille per singulas horas diei ac noctis
et profluit itinere trium dierum non longe a paradiso. vnde Adam su
it expulsus. Si quis de illo fonte ter gustauerit. nullam. infirmitatez
illa die patietur semperq̄ erit quasi triginta annorum. q̄diu vixerit.
Et sunt ibi lapilli qui vocantur nudiosi. Si quis hos super se porta

uerit lumen ei non deficiet. et si minutum est restituitur. Et cum plus inspicitur magis lumen acuitur. Legitimo carmine consecratus redit hominem inuisibilem. fugat odia concordiam parat. pellit inuidiam. ¶ In terra nostra est quoddam mare sine aqua sed harena tantum mouetur et intumescit vndas ad similitudinem alterius et nunquam est tranquillum. Hoc mare nullo modo transire potest. Et quis aqua careat inuenitur tamen iuxta litus in parte nostra diuersa genera piscium ad comedendum gratissimi et nusquam alibi vsu. Trium dierum itinere ab hoc mari sunt montes quidam ex quibus descendit fluuius lapidum eodem modo sine aqua fluit per terram nostram vsque ad mare harenosum et postquam mare intrat stat fluuius. Isti lapides euanescent nec ultra apparent quodiu fluit nullum eum transire potest alijs quattuor diebus patet transitus.

De quodam lapide incredibilis medicine.

Si etiam inter mare harenosum et inter predictos montes in quadam planicie lapis quidam incredibilis medicine que curat christianos vel id fieri cupientes a quacumque derinentur infirmitate hoc modo. Est lapis quidam cauus ad modum conche e nee in quo spiritus est aqua altitudine digitorum quattuor custodit a duobus senibus reuerende sanctitatis viris. Hi interrogant primo venientes si christiani sint vel fieri velint deinde si sanitatem toto corpore desiderent qui quando fuerint professi vestibus proprijs exuti intrant concham. et si vera professi fuerint aqua incipit crescere et ascendere super caput ipsorum. hoc iter faciendo iterum redit ad cotidianam mensuram. Et sic qui intrauerat exit sanus factus a quacumque derinebatur infirmitate.

¶ Iuxta desertum inter mores inhabitabiles sub terra fluit quidam riuulus ad quem non patet aditus nisi fortuito casu. Aperitur autem terra aliquando. et si quis intrare voluerit tunc potest intrare et eum velocitate exire oportet ne forte terra claudatur. et quicquid de terra rapitur lapides preciosi sunt et gemme quae harenae et sabulorum nihil aliud sunt quam preciosi lapides et gemme. Riuulus ille fluit in aliud flumen quod homines terre illius intrant et magnam abundantiam preciosorum lapidum inde trabunt. nec audet eos vendere nisi prius ad nos deferat. et si eos ad usum nostrum volumus retinere data medietate precij illos accipimus. Sin autem libere possint vendere. Nutriuntur autem illorum populorum pueri taliter in illa terra ad lapides inueniendos. ut quandoque per tres aut quattuor dies sunt sub aqua. Ultra illud autem flumen lapidum sunt decem tribus iudeorum qui quis fingant se legem habere tamen serui nostri sunt et tributarij.

De Salamandria.

In terra nostra sunt vermes qui vocant salamandre. Isti & mes nō possunt viuere nisi in igne, & faciunt pelliculas quas dā circa se sicut vermes q̄ faciunt sericū. Hi pellicule a dominabz nri pallacij operant. Inde habemus pannos ad omnem vsu nrm. & isti panni renouant & lauant in igne fortiter accēso In auro & argēto & lapidibz preciosis & omni genere animalū & in numero gentiū nō credimus parem habere sub celo. Nullus habitat pauper inter nos. omnes hospites & peregrinos recipim⁹. fur nec predo inuenit apud nos. neq; adulteriū neq; auaricie ad bella pcedim⁹ quattuordecim cruce aureas ornatas gemis preciosis loco vexillozū ante nos portari volumus et vnamquāq; ipsarum sequūtur decem millia militum, & centū millia peditum armatoz exceptis alijs q̄ sarcinis et curribz inducēdis virtualibz deputati sunt. Adulator autem non habet locū nulla diuifio est apud nos. homines nostri diuitijs abūdant. equos paucos habemus & viles. Neminē credimus nobis parem in diuitijs & numero gentiū. Quādo similiter eq̄tamus aī maiestatem nostrā lignea crux pcedet nulla pictura neq; auro neq; gemis ornata vt semper scim⁹ memores passionis domini nostri Jesu christi. Et vas vnū aureū plenū terra vt cognoscam⁹ q̄ caro nostra in patriam redigeret originē id ē in terram. Portat etiam ante nos aliud vas argenteū auro plenū vt omnes intelligant nos esse dominū dominantū. omnibz diuitijs q̄ sunt in India superabūdant & precellit magnificētia nostra. Inter nos nullus mentit̄ nec etiam potest mentiri. Et si ibidem sciēter mentit̄ statim morit̄ id est quasi mortuus inter nos reputat. Nec mentio ei⁹ sit apud nos. nec honorem vltius apud nos cōsequitur. Omnes seq̄mur ficitatem & diligim⁹ nos ad inuicem nullū vitii apud nos regnat. Singulis annis visitam⁹ corpus sancti Thome. Danielis p̄bete cum magno exercitu quod est in babylone deserta. & omnes armati sum⁹ ppter tyros & alios serpētes qui vocātur densentes. Apud nos capiunt pisces quoz sanguine tingit̄ purpura. Munitōes habemus multas gentes fortissimas & dūformes dominamur etiam Amasombus et bragmanus.

De pallacio praesbyteri Joannis

Allacium vero qd̄ inhabitat sublimitas nostra est ad instar pallacij qd̄ sc̄us Thomas edificauit Boudosoro regi in diuersis officijs & reliq; structura per oīa similis est illi. Laquearia foratigna & epistilia sunt de lignis feri. Coopertura vero eiusdē pallacij est de hebeno. ne aliq; casu posset cōburi vel cōcuti. In extremitatibz ve-

ro super culmen pallacij sunt duo poma aurea. in vnoquoq; sunt duo carbunculi vt splendeat aurum in die z carbunculi luceant in nocte. Maiores porte pallacij sunt de sardino immixto cum cornu cera/ ftes ne aliquis cum veneno latenter possit intrare. Letere vero sunt de bebeno. fenestre sunt de cristallo. Mensa in quibus curia nostra comedit alie ex auro z alie ex metisto. Columne que sustentant mensas alie ex eboze z alie ex metisto. Ante pallacium nostrum est platea que dam in qua iusticia nostra solet expectare pugnantes in duello.

¶ Pavimentum est de onichino vt ex virtute lapidum animus pugnantibus accrescat. In predicto pallacio non accenditur lumen de nocte nisi quando nutritur balsamo. ¶ Camera nostra in qua requiescet sublimitas nostra mirabiliter est auro z omni genere lapidum ornata. si ho alicubi ppter ornatum sit onichinus. circa ipm eiusdem qritatis sunt quattuor cornicule vt ex virtute earum temperet iniquitas. ¶ Balsam quoq; in eadem camera se ardet. Lectus de saphyro ppter virtutem castitatis. Mulieres speciosissimas habemus sed non accedunt ad nos nisi quater in anno se causa pereandorum filiorum z sic a nobis sanctificate vt berabee a David. redit vnaqueq; ad locum suum. In mensa nostra quotidie comedunt triginta millia hominum pter ingredientes. z hi oes accipiunt expensas de camera nostra tam in equis quam in alijs expensis hec mensa est de preciofissimo smaragdo quam sustentat quattuor columne de ametisto huius lapidis virtus neminem sedentem in mensa inebriari permittit.

De quodam speculo mirabili

Nre foras pallacij nostri iuxta locum in quo pugnares agoni sunt est speculum preciose magnitudinis. ad quod per gradus viginti quinque ascenditur. gradus vero sunt de porphiretico z primo de serpentino alabastro. a tertia parte inferius vsq; ad tertia parte superius de cristallo a spide smaragdo z sardonico. superior pars de ametisto a spide z parte. Speculum vero vni soli columne innititur super basim columne due. super basim alia basis supra quam columne quattuor super quam iterum alia basis super ipsam columne. xvij super quas alia basis super quas columne centum. xvij. he columne z bases sunt ad speculum in ascendendo z eodem sunt in speculo inferius descendendo. in vna incipimus ascendere z in vna descendere. Columne autem z bases eiusdem generis lapidum sunt cuius z gradus per quos ad eos ascendit. in summitate vero superme columne est speculum tali arte consecratum quod omnes machinationes et omnia que pro nobis vel contra nos z adiacentibus z subiectis nobis pervincis sunt a contrariis liquidissime videri z agnosci possunt. Custoditur autem a tribus millibus armatorum tam in die quam in nocte. Ne forte aliquo casu frangi possit z deici.

De ecclesiasticis personis ipsis p̄sbytero Jo- anni adherentibus.

Inguis mensibus seruiunt nobis septē reges vnusquisq; in ordine suo. duces sexaginta duo. comites. marchiones. cc. lxx exceptis illis qui diuersis officijs deputati sunt in curia nr̄a. ¶ In mensa nostra comedunt omni die iuxta latus nostrum in dextera parte archiepiscopi duodecim. in sinistra episcopi viginti. Patriarcha sancti Thome prothopapa sarmogeneiū z archiepiscopus de Susis vbi thronus nostre glorie residet z pallacium imperiale est. quorum vnusquisq; per singulos menses per vices suas nunq̄ a latere nostro discedit ab abates autem sc̄dm numerum dierum anni seruiēt nobis in capella nostra. z singulis mensibus redeant ad propria. z alij quot die kalendis ad idē officiū capelle reuertūtur

De alio pallacio

Abemus aliud pallacium non maioris longitudinis z amplitudinis sed maioris pulcritudinis z altitudinis quod factum est per reuelationem patri nostro in somnis anteq̄ nasceremur. et ob sanctitatem z iusticiam que mirabiliter ab eo fiebant vocabatur quasi deus z dictum est ei in somnis. **Q**uasi deus surge fac fieri pallacium filio qui nasciturus est tibi qui erit omnium terrenorum rex z dominus z dominantium vniuersę terre. Ad pallacium talem habebit gratiam sibi a deo collatam. nullus ea die quo intrabit infirmabitur nullus esuriet nec quis ibi stans morietur

De fonte mirabili

Asatur etiam fons super omnia sapidissimus z odoriferus qui nunq̄ exibat de pallacio. sed de vno angulo ad alium finit per pallacium ex aduerso z ibi recipit eum terra sub terra reuertitur ad ortum suum quemadmodum sol ab occidente reuertitur ad orientem. Sapit namq; in ore cuiuscunq; gustantis quicquid optabile comedare z bibere. Tanto siquidem odore repletur pallacium ac si omnia genera pigmentorum odorantium z vnguentorum ibi pullularent. de quo fonte si quis per triennium z sex menses tres hebdomadas. tres dies z tres horas. omni die cibo. ieiunus. gustauerit. ita q̄ ante ipsam z post horam z in spacio quod est infra principium z finem vniuscuiusq; istarum trium horarum gustauerit. ante. ccc. annos tres menses tres hebdomadas. tres dies z tres horas non morietur z erit semper in erate extreme iuuentutis. Porro quicunq; tam diu vixit in vltima die predictorum temporū couocat parentes z amicos suos di

ens eis amici & proximi mei, ecce iam cito moriemur ergo vos ut dau-
daris super me sepulchrum & orare pro me, hoc nempe dicto illico in-
trabit sepulchrum & valedicens eis deponit se quasi velit dormire Et
ut impleatur prophetia finita iam hora reddit animam creatori. Ue-
dentes autem hoc more solito plangent super corpus dilecti & clauso
sepulchro comendant eum domino & recedunt. Mane quasi deus pa-
ter meus valde perterritus & commotus de tanta visione. Et cum cogita-
do multum sollicitus esset de hoc altisonante audiuit vocem quaz et
omnes qui secum aderant audierunt dicentem. O quasi deus fac quod
preceptum est tibi noli aliquid modo hesitare quia omnia erunt sicut pre-
dicta sunt tibi. ad hanc vocem confortatus est pater meus & statim pre-
cepit fieri pallacium. In fundamento cuius & parietibus sunt lapides pre-
ciosi & aurum liquatum optimum pro cemento. Celum eius id est tectum
eius est de lucidissimis saphyris & preclarissimis topasas passim inter
positis ut saphyri ad similitudinem serenissimi celi. & topasij in modum
stellaz ut pallacium intus illuminet. Pavimentum vero est de magnis
tabulis cristallinis. Camera nec aliqua alia diuisio est infra pallacium
sed colune de auro purissimo ut acus formate ad inuicem. Landelabra
infra pallacium iuxta paries sunt disposita. in quoquoque angulo sunt duo
reliqua infra ipsos locata. longitudo uniuscuiusque colune sunt sexagun-
ti cubiti. grossitudo est quatuordecim quibus boies suis vlnis pnt cingere & vnaque
quibus habet in suo cacumie carbunculum magnum ad quatuordecim magnae ani-
pore. Si ergo quatuordecim quibus colune ad similitudinem acus sunt acute. Dominus quod
hac de causa quod si ita late essent superius sicut inferius pavimentum & totum
pallacium non ita ut illuminaret splendore carbunculoz. Et si quatuordecim quibus ut
claritas est ibi. Dicendum quod tanta claritas est ibi quod nihil tam exiguum vel subtile
posset excogitare si esset in pavimento quam posset absque aliquo obstaculo
intueri nulla fenestra est in eo quinimo claritas carbunculoz & alioz las-
pidum preciosorum splendore purissimi celi & lucidissimi solis aliquo modo pos-
set obnubilari. porta vna est in eo de purissimo crystallo circumamicta
auro. Porta hec ad orientem altitudo cuius est centum. xxx. cubitoz que quam
sublimitas nostra venit ad pallacium per se aperitur & clauditur nullo rati-
one. Sed quando alij boies intrant hostiarum claudunt eam & aperunt. Omni
siquidem die intramus pallacium istud ad bibendum de fonte quando sum-
mus in civitate illa in qua est pallacium que dicitur brichbrich. Quando ve-
ro equitamus facimus de fonte illo quocumque imus nobiscum portari et
omni die ieiunij gustamus sicut in paterna visione preceptum est. Intra-
mus etiam pallacium istud cum omni curia nostra in die natiuitatis
nostre. Et quoties coronamur & sumus ibi tantum bibendo de fonte do-
nec potuissimus ibidem comedisse. & eximus inde tam leti & tam saturi ac si
omni genere ciborum pasti essemus

Quare hoc nomine presbyteratus insigniti voluit.

Iterum queris cum creator omnium fecit nos prepotentissimum et gloriosissimum super omnes mortales quare sublimitas nostra digniori et excellentiori nomine quam presbyteratus se nuncupari non permittit. De hoc prudentia tua mirari non debet hec est enim causa quia plures in curia nostra ministeriales habemus qui digniori nomine et officio quantum ad ecclesiasticas dignitates spectat et in maiori quam nos in diuinis officiis preediti sunt. Dapifer enim noster est patriarcha et rex. Pincerna archiepiscopus et rex. Camerarius episcopus et rex. Archimandrita id est summus pastor vel princeps equorum rex et abbas. Quare altitudo nostra non est passa se vocari eisdem nominibus vel ordinibus insigniti, quibus curia nostra plena esse videtur. Et ob hoc minori nomine et inferiori gradu propter humilitatem magis elegit nuncupari. Utrum tamen si poteris dinumerare stellas celi et harenas maris sic dinumera dominium et potestatem nostram.

De aduentu Indorum patriarche ad urbem romanam

Emporiis ante is consuetudinem fuisse letemur rerum bonarum studia memorie comedari atque in lris redacta manifeste offerri quod nihil tam bene faciunt aut tam eleganter actum esse poterat in humanis rebus nisi postea enarratum vel ostensum placeret primo, quod non pro nihilo computaretur. Nam quid proderit si virtus hominibus pro futura recta lateret, et multis per exemplum valitura manifesta non notesceret. Claritas enim lapidis tenebris obducta nisi cessantibus tenebris patefiat obscura remanebit. Unde arduum aggredientes licet indigni videamur tamen nec ceteros laterent quam de apostolo sancto Thoma valde ammiranda nostris temporibus Rome recitata sunt, memorie deputanda posteris significare curauimus. Tempibus itaque Calixti pape secundi anno vero eiusdem quarto res nouis annalibus memoranda romane patrie corrigisse sciatur. Sane patriarcha indorum romam adueniens illius seculi indice que ultimam mundi finem facit aduentu suo romanis et vniuersis fert italie stupendum miraculum fecit cum per innumerorum curricula annorum de partibus indie et tam de longinquis regionibus et barbaris per totam fere italiam visus nunquam fuisset propter istum et supradictum beate memorie patriarcham Joannem. Lausam vero aduentus eius si quis scire desiderat hanc fuisse cognoscat. Mortuo pro decessore suo felicis memorie indorum patriarcha congregati sunt vniuersi indi vniuersimode atque cum inuitum ac diuinitissime renitentem qualem oportuit tandem elegerunt ontium

fratem. Dara itaqz per electionem tantum custodia huic patriarche
Joanni cepit diligenter inquirere qualiter bisantium que nunc Con-
stantinopolis est sicut ratio exigebat ad suscipiendum pallium & cere-
ra confirmationis dignitatis insignia quandoqz veniret. Deo igitur
propicio vnius anni spacio ad locum destinatam tam longe vie fati-
gabundus aduenit. vbi sicut regie dignitatis mos e aliquadiu demo-
ratus ad legatorum romanorum noticiam vsqz peruenit. Quos vide-
licet prefatus Calixtus papa pro utilitate mutue pacis atqz concor-
die Roma & Baji regis Constantinopolitani legarat. Quorum cu-
lingua prenominate Joanni patriarche nimis obscura esset. qz neqz
romani quid ipse. nec ipse quid romani dicerent intelligerent. interp-
re interposito quem archidromanum vocant. de mutuo statu roma-
norum & indice regionis ad inuicem ceperunt perquirere. Ubi vero
alternatim varietate & esse italicorum sufficienter exquisitum est. intel-
lexissent illi scdm deum atqz seculi dignitatem christo disponente toti-
us vrbis romane caput esse & romanos instanter rogare cepit vt ipsuz
secum romam perducerent. vt que sibi illic significata fuerant roma p-
sentialiter visurum & vnde venerat quandoqz renunciaturum. Quod
romani facere non recusarunt. sed completis pro quibus missi fuerat
itinere inito pariter cum eo sunt pfectis. Deinde nimis itinere spacio
si laboratione romanis menibus demum applicuerunt. Postqz autem
aduenit & promissorum veritatem cognouit & vehementer exultare at-
qz deum collaudare cepit que se tanta visione dignum fecerat. Cogni-
tis itaqz romane vrbis negocijs quibus solis cognoscendis roma ad-
uenerat soli deo incessanter gratias agebat qui se ad talia scienda per-
duxerat. Post hoc autem de sue indice regionis memorialibus rebz
romanis incognitis. maxime vero de sancti Thome miraculis qz ibi-
dem ipso post sue humane carnis exitum rutilauerunt & ad huc ruti-
lant a populo & a clero frequeti allocutione interrogat.

Relatio Indoz patriarche ad romanos de basilica & sacratissimo corpore sancti Thome apostoli.

Uadam itaqz die cleri & populi in pallacio Lateranensi mo-
dica facta est congregatio ante presentiam romani poficis
Calixti pape secundi. vbi eo presente atqz iubente & tota curia sua In-
dozum patriarcha per interpretem suum ita narrare cepit. Ciuitas
cui nos deo prestante presumus Olua vocatur que quidem toti in-
dici regni caput est & dominatrix. Cuius magnitudo quattuor diez
itinere per circuitum lata extenditur. Menium vero infra quod sita

est talis extat grossitudo, q̄ super eam duo romanoꝝ currus pariter
vinci largiter irent. Altitudinis autem tanta est proceritas vt ad
comparationem celsarum turrium romanoꝝ diffusa videtur. Per
medium eius physon vnus de paradysi fluminibus limpissimis es
manat aqua, z aurum preciosissimum atq; gemmas foras emittens
vnde indice regiones opulentissime sunt. A fidelissimis autem christi
anis vniuersa interior plenissime est inhabitata, inter quos nullus
erroneus aut infidelis (sicut narrat historia) conuersari potest, qui aut
facile resipiscat vel inopinato casu moribundus corruat. Paululum
vero extra vrbis mensa mons separatus est profundissimi lacus ads
vndiq; septus ab aquis, ante porrectus in altum, in cuius summitate
beatissimi apostoli **T**home ecclesia posita constat. In circuitu vero la
cus eiusdem deforis in honore duodecim apostolorum, duodecim mo
nasteria condita sunt, quorum cenobite per singulas dies sacra myste
ria christi sunt celebrantes ac debita domino nostro Jesu christo ibi
sine cessatione certis temporib; officia persoluentes, toto deo cariores
quanto pro eius amore laboriosiores existunt, pdictus quide; mons v/
bi pulcherrima ecclesia sancti **T**home fiat est eo nulli hominum accessi
bilis neq; adire temere quis audeat. Sed patriarcha quicumq; fuerit
ad celebranda sacra mysteria locum z ecclesiam istam no nisi semel in
anno circūquaq; cōuenientib; populis ingredit. Nam appropinquā
te apostolice festiuitatis die octo diebus ante illam z totidem post il
lā abūdantiā illa aquaz pdictā montem circūiens tota decrescat q̄ se
re an aqua ibi fuerit aut nō de facili nō discernitur. Quā ibidem vndiq;
fit cōcursus fidelium z infidelium de longe venientū atq; omniū ma
le habētium languorē suorum remedia z curatōes sancti **T**home a/
postoli merita indubitāter expectātium. Et tē intra sancta sanctorū
predicte ecclesie est cibozū elaboratū mirifice auro z argēto contextū
et preciosissimis quales ibidem fluuius paradysi noie physon emittit
varis lapidib; decoratum. Intra quod est preciosissima argētea con
cha sicut z historia narrat que argenteis depēdet cathenis cara q̄dem
metallo sed charioꝝ thelamo intus reposito. Sane in eo veluti inde
positionis die adhuc sacra apostoli corpus integrū z illesum cōseruat
et stans erectus sup eam tanq; viuēs cernit. Ante cuius p̄sentia aurea
lampas balsamo plena argēteis restibus dependet, que nisi semel ac
cēsa ab anno in annū, nec balsamū minutū, nec lāpas extincta reperit.
Sed talia deo volēte z apostolo intercedēte in anno futuro inueniun
tur quemadmodū maiora miracula ex liquore illi^o p̄secutura postea
cōtestamur. Plane vt dē est scōm cōsuetudinē diei festi patriarcha
per singulos annos ad dictam ecclesiam post eū maximus cōcursus po
puloꝝ sit viroꝝ z mulierū vnanimiter clamantiū z indeficiētib;

c iij

uocibus postulantium, balsami ante tribunal apostoli ardentis qua
lemcunq; particulam. Tunc uero qualiscunq; inualitudinis egre si eo
vincus fuerit quin euadat nulli deo volente dubium fiat. Deinde ad
predictam concham expandendam cum suis suffraganeis episcopis
patriarcha uelut in sacris solennitatibus paschalibus seipm prepatz post
cum hymnis z spiritualibus laudibus paulatim expandit cu sacro coz
pore concham cum multo honore z tremore magnaq; reuerentia sa/
cru corpus sancti Thome apostoli suscipiētes, in aurea iuxta altare il
lud collocat sede. Qui adhuc figura z integritas p voluntatem creato
ris talis pmanet qualis fuerat dū adhuc uiuēs p munduz incederet.
facies nō eius tanq; sidus splēdens rutilat, capillos habēs rubeos et
vscq; humeros fere extēfos, barbā etiā rufā z crispā, sed nō plixā
Uniuersam quoq; formā visu pulcerrimā uestiam quoq; duriciāz
atq; integritatem eandē adhuc sibi que fuerat cū ipse prius eas indu/
tus est. Taliter igitur disposito atq; in cathedra corpore apli colloca/
to cōtinuo sacri ministri dei precinētes sunt officia, sed vbi eucharistie
sacramentū aduenerit sanctificatas hostias patriarcha in patena au/
rea cōponit, z magna cū reuerentia ad locum vbi apostolus sedet eas
defert atq; incuruatis genib; ipsas offert. Ipse autem per dispensatio/
nem creatoris extensa manu dextra ita prouide eas recipit ut nō mor
tuus, sed omnino uiuens esse credatur, susceptas z in palma cōseruat
singulas singulis largiturus. Uniuersus namq; fidelium populus vi
rorum ac mulier; cum magna reuerētia atq; formidine vnus post al/
terū accedēs singuli singulas hostias de manu apostoli ore sumunt, a
postolo quoq; porrigente. Si q̄s uero infidelis aut erroneus seu alia
peccati macula infectus cōmunicādis accesserit, ipse apostolus manū
retrahit cūctis uidentib; p̄nte illo, statim manū cū hostis claudit nec
q̄dū presens fuerit eaz aperit, peccator aut ille nunq; euadet qn aut
statim resipiscat penitentia ductus cōmunionem ab apostolo sumat,
aut anteq; locum exeat moriatur, quod pleriq; infidelium aspiciētes
tantū miraculi formidine territi, relicto sue paganitatis errore mox ad
fidē christi cōuertuntur z sanctificationis vndam incessanter petētes
In nomine sancte z indiuidue trinitatis vnanimiter baptisant. His
itaq; completis atq; tota hebdomada apostoli Thome festiuitati p
tinentibus a clero z populo sacris mysterijs celebratis patriarcha cu z
predictis dei ministris archiepiscopis z episcopis sicut quādo illud ex
pandunt magno eum tremore z ueneratione vnde sancti apostoli coz
pus deposuerūt ibidem tremebūdi reponūt post hoc vnusquisq; gau/
dens z exultās miraculis uisis regreditur letabūdus. Tota uero illa
planicies lacus qui ad festū beati apostoli populo cateruariim ingredi
ente penitus arefcit eodem recedēte vberimnis atq; pfundissimis aq̄s

statim reuertitur et in pristinum statum celerrime recurrit. talia indoꝝ patriarcha in regia lateranensi recitante. Calixtus papa sc̄ds cum cetera romana ecclesia que illic adeo et eleuatis in celum manibus christum equanimiter glorificauit que talia tantaque miracula per sanctum apostolum suum Thomam annuis temporibus operari non desinit cum patre et almo spiritu uiuens et regnans in secula seculorum Amen.

De pontificatus Joannis presbyteri maximi uita et moribus.

Dannis presbyteri maximi Indoꝝ et ethiopum christianorum patriarche uitam moresque ac pontificatus sui tempora pro more suscipere conscribere cupiebam. sed propter locorum ipsius distantiam et raram nostrorum hominum ad gentes illas accessione quod circa illius tempus et uitam prescriptum est habere non potui. uerum generalia illorum pontificum et patriarcharum quedam scribendum hic dignum putauit et que maxime que circa illorum uite longitudinem religionemque ac potentiam necnon et res mirabilium. gentiumque diuersitates que a nonnullis accepimus hic breuiter conscribemus. Et in primis quod hoc Joannis presbyteri nuncij apud indos et ethiopes generale et precipuum suorum pontificum cognomen quod quidem cognomen est ipsi patriarche ad humilitatis indicium sicut et pontifices Romani se seruos seruorum dei appellare consueuerunt pro precipuo sue dignitatis titulo accipere. Vos itaque christianissimos domini nostri Iesu christi ueros esse cultores multi confiterentur quos apud ethiopia in primis Mattheus apostolus deinde Eunuchus Landacis regine constituerunt atque in india beatissimus Thomas ad fidei christi conuertit. horum itaque christianorum et gentium ipse Johannes presbyter non solum pontifex sed magnus censet imperator. cui quidem pontificatus et imperio. lxxij. reges parere et tributa multa quotannis dicitur quorum etiam in pontificatu et regno. lxxij. supra centum archiepiscopi presidere dicuntur et quilibet eorum ad minus viginti suffraganeos inter quos multi funguntur regio titulo. et hi omnes alternatis vicibus diuersis in obsequijs eadem pontificatus suo maximo ministrare dicuntur ea tamen imperio non omnes principes christiani esse dicuntur sed idolorum cultores. licet annua illis pendat tributa. hos autem patriarchas propter aeris salubritatem et uiuendi sobrietatem multos. centum et quinquaginta annos in sana ualitudine excessisse dicunt. qui licet uires more indoꝝ et grecoꝝ ducant. ad eas tamen nisi gignendi plus gratiam nunquam accedunt eorumque pontificatus sedes in quadam maxima ciuitate nomine Brichbrich constituerunt in qua etiam prope modum indicibiles sedes et aulas eos habere dicunt cum omni splendore et decore exornatas. Ad cuius festiuitatis seruicia. xxx. uiriusque sexus hominum millia sunt deputata. Et ad

bella cōtra hostes christiani nominis proficiscūtur ad decies centena
hominū millia in exercitu ducūt nec mirū videtur cum apud Indos
nulla vnq̄s fuit visa pestilentia ideo faciliter innumerabiles cōgregan-
tur exercitus. In suis namq̄ exercitibus viginti magnas cruces multis
refertas diuitijs deferri faciunt. Quando vero cum aliquo ire con-
tigerit archiepiscoporum nostrorum more crucem ligneam nullis insi-
gnibus exornatam in memoriam passionis domini nostri Jesu chris-
ti ante perferri iubet. afferri etiam vas aureum limo plenum ob sue
mortis diem memorandam precipit. maxime em̄ apud eosdem pon-
tifices rerum diuinarum ⁊ officiorum celebrandorū cura ⁊ studiū ha-
betur quorū in celebratione missæ ⁊ baptisando (quibusdam cerimo-
nijs exceptis) cum sacerdotibz nostris per omnia concordatur. Et cuz
apud eos summe colī iusticiam velint nulle fraudes, nullaq̄ periuria
aut adulteria ⁊ his similia apud eos raro inueniuntur. ipsius aut̄ cel-
situdinis ⁊ curie ac domoz gloriā ⁊ apparatus dicere nō sufficimus.
eoz vero templa ⁊ ecclesie nostris maiores ⁊ ornatiores esse dicantur
sed tantū restudinibz struce referūtur Corpus sancti Danielis quot
annis inuisere consuevit. Sub huius etiam imperio in superiozem in-
diam apud quandam vrbem maritimam nomine Malpuriam cor-
pus sancti Thome apostoli in quadam amplissima ornatissima eccle-
sia summa reuerentia nostris hereticis conseruatur. quorum archiepi-
scopus seu patriarcha tempore Eugenij quarti legatos rome misit vt
de fide catholica certificaret ⁊ cū occidentali ⁊ romana ecclesia vniretur
Ipse aut̄ patriarcha ditissimus in auro ⁊ argēto perhibet eo q̄ e singu-
lis patribz familias totiꝰ sui patriarchatus pro annuo censu vnam vn-
ciam argenti purissimi percipiat. In hoz patriarchaz Indoz aula
Bragiores seu bragmāni philosophi ⁊ astronomi plurimi habitāt vi-
ri religiosissimi. de quoz numero quidā aliquando visi fuerūt. ecc. era-
tis annos excessisse. ad quos plurimi pro singulati miraculo. cōstirue-
bant hi vniuersam indiā pcurrētes sua astronomia doctri multa de
futuris predicunt. hos idem psbyter Joannes summo venerat hono-
re. In ipsius at̄ imperij dominio diuersis sub regibz diuersa reperiunt̄
hominū monstra ac bestiorū serpentū ac fructuū genera. q̄obrem eti-
am aliqd̄ de eiusdem dicendū est. Et p̄mo in ethiopia circa nilum flu-
uiū orta est quedam maxima ciuitas nomine Narnaria. in qua qdā
potētissimus rex dominat̄. qui ⁊ huic psbytero. Joāni subijcit in cuius
quidē regione est tāta mortalīū multitudo vt sibi a mille armatis sin-
gulis noctibz excubias fieri faciat. vt si in eadē vrbe tumultus exurge-
ret coerceri posset. Itq̄ apud ethiopes rex regū appellat̄ eo q̄ sub ipso
multi subsint reges. Hi etiā reges cū christiani sint vnā tm̄ ducūt vt
ozē. ⁊ hi reges etiā vnica habet trās licet diuersis linguis pnūctet. et

more nostro a festo natiuitatis domini vsq; ad quadragesimam cele/
brant carnis priuū. diesq; festos in choreis z epulis solemnifant. Ad/
ueniente deinde quadragesimali tpe maxima ciboꝝ abstinence se af/
fligit hī quidem reges terram vniuersam habent amenissimam et in/
omnibus vino excepto fertilissimam. arbores em̄ per multas inaudi/
tas ac incogitatas eos habere dicūt. z q̄ maxime in maritima versus
indiam. zinziber. gariophili. nucifera. z alia multa aromatica si/
cut in india colligūt. Sed cum lana deficiant. lineis cericisq; vestimē/
tis preciosissimis vestiuntur. viri annulos multos. femie vero brachi/
aria varijs ornamētis z lapidib; p̄ciosis distincta deferūt. apud eos
reperiunt boues gibbosi z p̄maximi. canesq; magnitudie asinoꝝ nr̄o/
rū quos leones in venat̄e expectare nō p̄sumūt. habēt z elephātes in/
genti magnitudie atq; leones educare dicunt. est z apud eosdeꝝ reges
inter cetera mōstra aīal varij coloris elephāto p̄simile. habēs z cornua
cubiti z lōgitudine. vnū videlicet in frōre z reliquū in naso. Aliud est
aīal admodū leporis. odoris suavissimi. Aliud insup est aīal in ethio/
pia vt referūt p̄maximū cuius q̄dem caude pili magno vendunt p̄s/
cio. eo q̄ mulieres eoz eos deferāt p̄ magno ornamento alia atq; alia
in ethiopia inueniūt aīalia siluestria. videlicet simea z etiā simillī/
ma z infinita p̄pe modū mōstra atq; aues q̄ pedib; velocissime currūt
in desertis quoq; ethiopiae vastissimi serpētes esse asserūt q̄nquaginta
cubitis lōgos. ac alios pestiferos varij generis. Distat autē ethiopia
ab egypto itinere diez quadraginta. Et hec vniuersa pene Joāni pre/
sbytero in multis subiicit. de cuius situ z magnitudie vide Strabonē
libro vltimo. India autē maximū cōtinet imperiū. qd̄ quidem in tres
diuidit partes videlicet in anteriorem. interiorem z vltiorem. Prima
autē a persis incipiēs vsq; ad indum fluuiū protenditur. Scda ab ip/
so indo vsq; ad gangē. Tercia nullū habet terminū z illa est in opib;
et in omni vrbānitate longe alijs p̄stātor. q̄dam ciuili consuetudie
nobis cōsimiles habet mores domos speciosissimas z perpulcra habi/
tacula cū omni supellectili z reliquis rebo ad vite humane policia p̄/
nentibus atq; ab omni barbarica feditate dicūtur alieni. viri q̄dem p̄/
humani z mercatores opulentissimi. Et illi soli indi vltiores more
nostro viuere dicuntur scz in mensis z reliquis policijs. Reliqui autē
omnes semper in terra sup stratis tapicijs comedere dicūtur Vites ve/
ro z vinū plurimis z quasi omnib; indis defunt cōficiūt tamē eozum
potū non paz a vino. z ibidem apud quandā regionē scz inter Indū
et gangem est lacus cuius aqua ē mirabilis saporis vltiores indi de/
pto frumēto omnib; ad vite sustentatōem abūdant. neq; etiā illi bar/
bam. s; capillos nutriūt quos serica corde tā viri q̄ mulieres post occi/
put ligāt. conforib; vtunt sicut z nos eadē sunt corporis statura z vite

brevitate sicut et nos. Dormiunt in lectis et culturas tenent super lecti-
cas eorum ornatissimas. eorum tamen vestimenta locis pluribus sunt
dissimilia. Lane vsu omnes pene carent sed lino et serico abundant quod
certe in omnibus ad nos aduentantibus conicere possumus quod omnis
culcitra linea vestiri videmus. Eorum mulieres aurum et argentum
multum ac preciosissimas gemmas multas ad eorum ornatum dese-
runt. In interiori vero india omnes fere unicas habent mulieres. re-
liqui vero maiori ex parte plures habere volunt. In anteriori autem In-
dia istis vsu moribus. in primis quidem in sepultura mortuorum
suorum alias excellere dicuntur quia cum mirabili pompa et magnifi-
centia cum innumerabilibus diuitijs sepeliunt suos mortuos. hi etsi per
sbytero Joanni subiciuntur. non tamen christiani sunt. sed sacerdotes quos
bachales vocant more suo habent qui mirabili abstinentia se semper
quasi affringunt. et ab omnibus animantibus abstinent sed legumini-
bus et fructibus sustentantur. et cum eos deficere contigerit eorum vxor-
es cum eis comburuntur. et illi sacerdotes in plurimum incantationi-
bus vacant. hi apud suos vxoribus defunctorum suadent ut cum ma-
rito defuncto comburi faciant pollicentes post mortem eas etiam cum
marito gaudere. quorum exhortationibus alacri animo ignem prosi-
lire dicuntur Indi naues nostro more fabricant. sed longe maiores ali-
qui in india varios deos adorant quibus et templa nostris similia constru-
untur varios sacrificandi vsus habent quibus etiam multos dies fe-
stos celebrant. Nuptiasque suas indi maximo cum gaudio et canticis et
tubis more nostro celebrant. et pro eis conuiuia sumptuosissime prepa-
rant in quibus et per multos die noctaque vacant. quedam eorum regione s mo-
nera non habent. sed per eis quidam vtuntur quidam lapidibus. alij ferro in
modum acus. alij carris regie nomine inscriptis In aliquibus etiam locis
et maxime anterioris indie ducati nostri habent atque alias monetas au-
reas et argenteas suo more habent. Litteriores indi in plijs vtuntur suis ia-
culis ensibus brachialibus et scutis. inferiores autem arcu et casside lorica et
casside. Ulteriores autem bombardas et ceteras machinas ad expugnatio-
nem urbium sicut nos habent. pauci indi papiri vsu habent. sed multi et
plurimum in arborum folijs scribunt. Indi etiam annum suum in duodecim me-
sibus sicut et nos diuidunt. sed illum varie computant. maior tamen pars ab Oc-
tauiano augusto illum sumere dicunt. quo imperate pax vniuerso orbi
pertransiit. furta et fraudes indi plurimum detestantur et danant Insunt
et apud indos plurima monstruorum hominum genera de quibus etiam patet
Augustinus. xvi. libro de ciuitate dei loquitur. et nos in libro secundo super
multa tractauimus. quorum de numero aliqui dicunt monoculi. eo quod
tantum unum habent oculum. alij autem cum os non habent per nares tantum so-
lo anhelitu viuunt. Alij cubitales viri qui cum gruius bellum habent con-

cinuum. Alij ibidem mire magnitudinis viri qui ad quadragesimū
altitudinis cubitū excellunt. Sunt et apud indos cynocephali q̄ cani
na habēt capita et larratus. Sunt alij sine ceruice hoies qui oculos tā
tum in pectore habēt. Sicut et india hermophrodites hoies q̄ vtrūq̄
q̄ ferū habēt. atq̄ faunos et saryros et alia p̄ plurima monstra.

¶ Pisces similes hominibus. Sunt et india in quodam fluuio p̄ma
rimo nomine conchis pisces hominibz similes q̄ noctu aquā exeunt et
ligna colligūt. ac ex collisione lapidū ignē excutiūt et ligna iuxta aq̄s
cōburunt. et alios pisces ad splēdozem ignis attrahūt et eos capiunt et
comedūt. hi aliquādo capri a forma masculoz et sciaz hominū nihil
differre videntur. Sunt in alio loco indie pisces boby et equis similes
quos amazones femie in bellis suis yr plurimū ducūt illos velocissi
mos dicūt. et cū ex plio redeūt illos in sera vinctos in aq̄s ranēz in sta
bulo reponūt. Ad sunt et in quadā insula noie Lepobranes tropopa
gite viri crudelissimi et moribz asprimi. p̄ magnas habēt aures et illas
plurimis gēmis ornare dicunt. hi carnes huānas p̄ summis delicis
comedūt domos hūtes dep̄ssas ad euitādos solis ardores. et hi in au
ro et gēnis p̄ciosissimis plurimū abūdant. isti p̄ colligūt alio dissile
ibide et ganges p̄maximus fluuius habet. ibi sunt cocodrilli p̄maxi
mi et alij pisces nobis incogniti

¶ De serpētibus et quibusdā alijs animalibus

¶ Sunt et in india serpentes infesti grossicie hominis absq̄ pe
dibz quos incole illius regionis p̄ summis delicis comede
re dicunt. Sunt et alij serpētes alij in loco. videlicet in Melabria p̄
uincia sc̄z vlnarū lōgitudinis innocuū nisi irritētur q̄ pueroz visu plu
rimū delectātur. in quozū capitis parte posteriori apparet quedā faci
es hominis varis coloribus picta. hi incantationibz capiūtur et viui ad
spectacula circūferuntur. Est et aliud serpētū genus in alia puincia
nomine Susinaria quattuor et pedibz longa. quozū corpus optimus
cibus eozūq̄ coria diuersi sunt coloris. et cum visu pulcerrima sint ad
eozū thecas vtrūq̄. ¶ Alios item serpētes ipse indozum p̄uincie mi
re pulcritudinis ferre dicuntur qui sunt volatū velocissimi. et p̄re cete
ris venenosi. ¶ Sunt et in eisdem p̄uincijs carti siluestres volantes
formicas insuper rubeas magnitudine puuli cancri india producit
quas illi populi p̄o summis delicis comedūt. ¶ Boues insueti in fi
nibz Lathasij nascūtur nigri et albi qui crines et caudā equinā habēt
quozum pili sunt potētissimi et subtilissimi atq̄ in mediū plumie vo
latiles qui magno estimātur p̄cio. e quibz ipsi flabella conficiunt ad
regios vsus. Est et india macinū p̄uincia innumerabilibz referta e
lephātis. et eius rex ad decem nutrire dicitur qui miro mō capiunt es

fame q̄ maxime domant. Cuius prouincie rex semper albo elephan
te miro apparatu vestitur In india perpulcre reperiunt aues, inter q̄s
sunt phitaci z cachi qui ad nos deferuntur que nobiscum magno sunt
in precio. ¶ Fenix etiam vt aiunt vnica auis interiori india inuenitur
que mira dulcedine canit.

De gemmis z lapidibus preciosis ac aromati- bus diuersis.

In india deniq̄ queque preciosissima nobis perferuntur vis
delicet in lapidibus gemmisq̄ preciosis ac alijs aromatibz.
vt sunt Smaragdi Saphyri Amethysti Adamantes Carbuculi To
pasi Lbrifoliti Onichini Berilli. Et relique fere omnes lapides p̄
ciosi. Inde gingiber Nucemuscate Maces Sariophioli Piper du
plici nature Lauella Lamphora Aloes z lignum verzinum. Ma
na quoq̄ z reliqua aromatica q̄ plurima ex huius presbyteri Joan
nis imperio a regionibus nobis deuehuntur non tamen omnia vna
in prouincia simul colliguntur, sed diuersis in prouincijs, qz in San
danis insula nucemuscate z maces z gingiber colliguntur. Singiber
em̄ ex quibusdam arbutulis altitudinis duorum cubitozum extrahi
tur, quod immiscentes cineri ad solem exsiccati faciunt. Sariophioli
etiam in quadam alia insula nomine Bauda producantur soli z il
lum insulam nigri homines possident. Lamphora vero z lignum a
loes in occidentali indie plaga apud quandam maximam ciuitatem
nomine Caiampa inueniuntur Piper deniq̄ z Lanelle que grosse
appellantur, etiam atq̄ lignum verzinum in Melabria prouincia
cum alijs pluribus aromatibus fructibus colliguntur Lapilli etiam
preciosi varijs modis ac diuersis colliguntur. Indus lapis preciosissi
mus ad Joannem presbyterum ab aquilis dicitur quasi perferri, qui
ad seruandum oculozum lumen z ad illud restituendum plurimum
confert si in anulis gestetur. Est z in india res dictu mirabilis videli
cet harenosum mare aquis penitus carens, qd̄ tamen sicut cetera ma
ria intumescit z a vento agitur, hoc etiam se vidisse sanctus Ma
charius abbas egyptius sanctus Hieronymus in vita ipsius testatur
ac de supradictis portentis multa commemorata esse. Vis igitur p̄
uincijs nationibus z rebus mirabilibus Joannes presbyter tam in e
thiopia q̄ in India tanquam summus pontifex z maximus impera
tor dicitur. Ad ipsius tamen imperium cum longissime a nobis absit
pauci a nostris accessum habent, sed de suis multi ad pontificis Ro
manos persepe veniunt qui predicta omnia vera esse retulerunt.
Et hec de ipsius Joannis Presbyteri potentia hoc in loco dicta suffi
ciunt.

Sequitur alius tractatus de statu et
dispositione ac statu Indie

India orientalis est regio alia dicta sic

ab indo flumine quo clauditur ex parte occidentalis.
hæc a meridiano mari porrecta vsq; ad ortum solis a
septentrione vsq; ad caucasum peruenit habens gentes multas z op
pida. Insulam quoq; caphane vel caprobane gemmis z elephantibz
refertam. Habet etiam grisam z argeram insulas auro z argento re
ferreas z secundas. Sunt etiam vites in arboribus quibus folia nun
q; cadunt. habet etiam india fluuios nobilissimos gangem z indum. z
Dippanem regiones indicas illustrantes. Est autem india fauoneo
vento saluberrima. in anno bis fruges nutrit gignit quoq; tincti colo
ris homines elephantes ingentes. ryneceron bestiam. pbitacū auem.
hebenum etiam lignum. cynamomum. piper z calamum aromaticū.
Mittit z ebur. lapides insuper preciosos berillos. crisoprassos. carbū
culos. adamantes. margaritas z vniones quibus nobilium ardet am
bitio seminarum. Ibi sunt montes aurei quos adiri propter dracoēs
et griphones z diuersorum hominum monstra impossibile est. vt di
cit Isidorus. cuius sunt hæc verba omnia supradicta. Ut patet libro
decimoquinto. Est autem india inter omnes regiones orbis maior.
opulentior. potentior z populosior. Lum mira de indorum multitu
dine z potentia recitat. Plinius in libro vi. ca. xix. Dicit em̄ q; multi
reges sunt in india. quorum aliqui habent sub se sexagintaquattuor
centum millia armatorum. aliquando habent sexcentos cuneos equi
tum. nouem millia elephanzorum qui per omnes dies stipendiantur
vnde multarum opum est coniectura. alij habent peditum sexaginta
millia z equorum mille. elephanzorum septingentorum. z hi omnes
ad procinctum bellorum sunt parati. Unde dicit idem q; Indorum
quidam cellurem exercent. quidam melitiam capeffunt. Alij merces
suas cuebunt. alij rempublicam peroptime temperant z regunt. qui
dam regibus assident. quēdam iudicia reddunt sapientie z discipline
et cum inter omnes regiones sit vastior atq; maior pre omnibus est
mirabilior. Nam vt dicit Plinius libro. vii. ca. iij. India inquit in lō
go protractu versus ethiopiam in miraculis abundat. In india vero
gignuntur maxima animalia z canes ceteris grandiores. Arbores
em̄ tante proceritatis ibi crescere dicuntur vt sagittis superari neque
ant. hæc aut faciunt vbertus solis. temperies celi z abundantia aqua
rum. ficus arbor ibi tm̄ se protendit vt sub vnus latitudine multe tur
me militum possunt discumbere. Arundines ibi etiam tante sunt. p
ceritatis vt singula internodia alueo nauigabiliter nos homines in

terdū ferant. Sunt autē hī homīnes magne stature altitudine quos
 cubitorū excedentes. q̄ nec expuūt nec dolore capitis nec oculoꝝ lan/
 guore afficiunt. nec ab imoderato calore solis eoz̄ corpora ledunt. s̄ ipso
 rius indurātur. Philosophi etiā eoz̄ quos gynophistas vocāt abior/
 tu diei vsq̄ ad occasum stando in calidissimis harenis solem immobi/
 libus oculis intuentur. In quoz̄ etiā montibꝫ sunt hoīes qui habēt
 auersas plantas z̄ digiti in pedibꝫ sunt octoni. Sunt etiā ibi canina
 capita habētes qui feraz̄ pellibus vestiūtur tamen latrāt vt canes et
 aliter nō loquuntur. venatu z̄ aucupio viuunt ynguibus z̄ dentibus
 sunt armati. in magna s̄unt multitudine plus quam. ccc. millia. vt di/
 cit idem. Sunt in quadam gente indie femine que pariūt nisi semel.
 et geniti cōfestim canescunt ibi satiri z̄ ceteri homines mōstruosi. de q̄
 bus in tractatu de animalibus monstruosis dictum est. Sunt z̄ q̄dā
 homines in sine orientalis indie circa ortū ganges sine ore vestiti frō/
 dium lanugine qui solo odore narium viuunt. nec aliquid comedunt
 vel bibunt. sed solum odorē florum z̄ siluestrium maloz̄ naribꝫ attra/
 hant z̄ inde viuunt. in malo odore cito moriunt. Sunt z̄ alie qui diu/
 tissime viuunt z̄ nunq̄ senescunt sed quasi in cruce media moriuntur.
 Sunt etiā qui in iuuetute canescunt z̄ in senio nigrescūt. hec z̄ mul/
 ta alia recitat Plinius mira.

Expliciuūt duo tractatuli de mirabi/
 libꝫ rerū totiꝫ Indie ac p̄ncipe eoz̄ū pre/
 sbytero Joāne. Impressi Dauētrie per
 me Iacobū de Breda. Anno dñi. cccc.
 iij. In p̄festo Cōuersionis sc̄i pauli.

ic
s o
o r
us
ft
un
la
is
e
m
or
en
cu
o in
co
m
bi
i
co
i e
v
ni
i d
o s
ye
j e
li
q
to
s
sh
t
im
&

ā
s.
&
t
uc
nit
un
eo
fi
nd
d
pi
s
m
oi
e
ed
da
d
s
in
ex
oo
og
el
p
ite
ey
ry
fi.
ert
S
b
ta

lc
s o
o r
rue
ft
im
la
is
e
m
on
en
rue
dit
co
m
bi
i
co
e
v
ni
i
o
ye
j
li
q
to
s
sk
t
im
&

ā
s.
&
f
uc
nit
un
ro
fi
ad
d
pi
s
m
oi
e
ed
oa
d
s
in
ex
oo
og
el
p
nte
ey
ry
fi.
ra
S
b
ta

lc
s o
o r
tue
ft
im
la
s
e
m
on
m
tu
oiv
a
m
bi
i
cō
s e
v
ni
i2
o s
ye
j
li
q
to
s
sh
t
im
&